

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fill.
Nyitászór 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, április 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Fábry Sándor dr.
- Interpellációs nap.
- A jobbágy-törvény.
- Amatőrfénykép-kiállítás Aradon.
- A szakszervezeti bizottságot betiltották.
- Primadonnából — brettliénekesnő.
- Lopás a kabinetirodában.
- Csaló aradi kereskedőség.
- A legsötétebb Aradmegyéből.
- Fábry Sándor — az Acsev vezérigazgatója.
- Arad — zárlet alatt.
- Háborúság a fészövetkezet körül.
- A sztrájk kiskátója.
- Erdőpanama Aradmegyében.

Fábry Sándor dr.

Arad, április 20.

A hivatalok között nem csupán a rang, fizetés és hatáskör tekintetében van különbség. Vannak hivatalok, a melyektől nem várnak egyebet, mint a szabályzatokban előirt teendők becsületes ellátását. És vannak hivatalok, a melyek messzire, a hivatali szobán és a szabályok körén túl terjedő programot jelentenek. A melynek hatásköre a hivatalok keretein túl, a közérdek széles réteire, a gazdasági vagy társadalmi tevékenység buja mezőire ér. Irott törvénybe ez nincs foglalva; de a gyakorlat igen sok példát szolgáltat rá.

Az utóbbi hivatalok közül való az arad-csanádi egyesült vasutak vezérigazgatói állása. Magában is hatalmas reszortot, a vasutügy jelentős pozícióját jelenti.

Az ország legnagyobb helyiérdekű vasutja van az állás viselőjének gondjaira, tudására, ambíciójára, lelkiismeretére bízva. Azé a vasuté, amely sohase érte be a fővasutak kitaposott nyomdokainak követésével, hanem merész, fordulatot jelentő és modern közlekedési újításokkal, fejlődése irányainak leszögezésével a fővasutaknak is példát szolgáltatott. Az arad-csanádi egyesült vasutak minta-intézményeit a külföld vasuti szakértői sűrűn tanulmányozzák, kiterjedt hálózata pedig kiváló gazdasági hivatást teljesít.

Azonban az arad-csanádi egyesült vasutak vezérigazgatója nem csupán a vasut embere, s missziója nem csupán a vasut dolgaira terjed ki. Ennek az állásnak viselője egyben Arad fejlődésének, gazdasági előrehaladásának előmunkásává lesz. Aki ezt az állást viseli, nemcsak a társadalomnak lesz mindenesetre előkelő embere, de köteles osztályosa és egyik vezetője a város törekvéseiben való közreműködésnek, a közérdekért való küzdelemnek.

Az állás eddig volt viselői szögezték ezt a programot a hivatal hatásköre mellé. Így fogta föl ezt a hivatalt néhai Boros Beni, s a közelmúltban elhunyt Vársárhelyi Béla, a ki életének legutolsó éveiben a városa iránt való rajongó szeretettel irta meg Arad gazdasági jövőjének programját.

E hivatalba holnaptól fogva új ember kerül. Fábry Sándor dr., ezidőszent Békésvármegye főispánja. Tehát csak ebben

a hivatalban új, de az ország közigazgatási és gazdasági életének már ismert, jeles embere. Holnap írja alá a szerződést, a mely az arad-csanádi vasutak vezérigazgatói állásához köti. A vasutra nézve határozottan szerencsés, nagy jelentőségű akvizíció. De ép azoknál fogva, a melyet Fábry Sándor dr. jövőendő állásáról fennebb elmondottunk, ez a változás nem csupán a vasutnak belső ügye, hanem Arad társadalmára, egész közönségére is tartozik.

Fábry Sándor dr. érdekes, erős egyéniség. A személyi tulajdonságok egész sora emeli ki őt a szürke bürokraták sorából. Talán azt lehet elsőül megemlíteni, hogy kitűnő szónok, akinek beszédei sohaesinésnek a közhelyek himével beszélve, hanem mindig érdekeset, súlyt jelentőt tartalmaznak. Hivatását sohase találta befejezettek abban a szűk körben, amelyet hivatala kiszabott: érdeklődése, tudása és munkavágya az országos ügyekre terjedt ki, amelyekben nagy eredményekkel fáradozott. A Duna-Tisza csatorna tervének, ennek a korszakos jelentőségű közlekedési és gazdasági tervnek, egyik legjobban hozzáértő és exponált munkása ő. De ezen a nagy kérdésen kívül is, egész lelkével és akaraterejével szentelte magát a közigazdaság problémáinak és alkotásainak. Férfiu, aki minden ízében, gondolkodásaiban és cselekedeteiben a holnap embere. Nincs benne semmi a múlt frázisaiból és a jelenek közömbösségéből. Azon magyarok közül való, akik a nemzeti hivatást a külföld

A hétről.

Rózsika házassága.

— Szabolcska mintájára. —

Uram, kit tisztelnék a vének,
Tőled függnek az események,
Te ádsz, mi izgalomra nőgat,
Szines, izes szenzációkat;
És táplálsz minket mindhalálig,
Tudod-e, hogy valóba' válik
A kis Wertheimstein Rózsika?

Bihari lány volt. Házi, szende,
Bár hódolt neki több levante,
Sokat még sem tartott magáról,
Mikor meglátta Rotschild Károly;
A hogy meglátta, megkivánta
És felesége lett a lányka,
A kis Wertheimstein Rózsika.

S nagy esküvő zajlott le Wien-ben
Káprázott, égett mind a színben.
Meglátni, ah, a vágya soknak,
Menyaszonyát a millióknak.
Kétszáz riporter ostromolta,
Hogy mondja el: mi jó a dolga, —
A kis Wertheimstein Rózsika.

A nászutnak is vége, — mégse
Nincs a hirektől pihenése,
A hol csupán meglátni vélik
Már tarka cikkben elmesélik,
Irtják kéjjel, szinezve, szépen:
Hogy él a milliók körében
A kis Wertheimstein Rózsika.

S szinte lesik, hogy számon kérjék:
Szereti-e a nábob-férjét?
Elolvad-e a boldogságtól,
Vagy bút takar arcán a fátyol?
Fásultan füz-e kart a karba,
Lelkével tán lenn jár Biharba'
A kis Wertheimstein Rózsika?

S pár napja egyik pesti lapban
Váratlan hir rikolt riadtan.
S nem győzik részletre aprózni:
— Hazament a Wertheimstein Rózsi!
A nászutnak tiz hete sincs még,
Sokallja már arany bilincset
A kis Wertheimstein Rózsika?

S most nincs arra kinek se gondja:
A hon közös frigyét, hogy bontja.
Mint válunk el mi Ausztriától,
S boltosságát a sztrájkantanyától.
A közönségben, mind egy szálig,
Azon tündödnék: ejnye, válik
A kis Wertheimstein Rózsika?

És ki törődnek, régi hévvel
A kormánypárt válópörével?
Meg tud még félni, móldal, okkal
Negyvennyolcas a mágnásokkal?
Vagy ráunt a főúri párra
S a leánykorára vágy, akár a
Szegény Wertheimstein Rózsika?

De ilyen hirt, ha nem ma, holnap,
De okvetlenül megcáfolnak,
„A ráfogásoknak galádja,“ —
Csak látni kívánta családjá,
S e vágyat ő is alig birta.
De boldogabb, mint a pacsirta
A kis Wertheimstein Rózsika!

Lányok, ha lestek rangos férjre,
Ne vágyjatok ily szerencsére.
Sakál, ki végzi a riportját,
Ne üsse szívetekbe orrát.
A boldogság se, bármi ritka,
Nem jó, ha nincsen semmi titka.
Hát oly frigy, melynek minden csókját
Naponta újra kikotyogják!
Ha tudja, hogy ez lesz a vége,
Tán nem von Rotschild felesége
A kis Wertheimstein Rózsika!

Forgács.

utolérésében látják s akik a nemzeti vagyonosodásnak egy tégláját többre becsülik, mint a nemzeti hiúságok diszes palotáit.

Értékes, gazdagon kamatozó tőkét nyer az ily férfiú képességeiben és munkaerejében a vasut; de bizonyára joggal fűz hozzá várakozásokat a város és a vármegye közönsége. Új hivatásának keretein innét és túl igen nagy hasznára lehet Fábry mind a kettőnek. S hisszük, hogy attól a pillanattól fogva, amidőn új állása mellett Araddal is eljegyzí magát, egyre erősebb lesz benne a város és a megye iránt való szeretetnek, hűségnek tüze, amely elődei lelkében oly hatalmas lánggal lobogott.

Interpellációs nap.

A képviselőház ülése.

★

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnökletével ülést tartott, melyen a nem állami tanók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása volt a napirend. Számos módosító felszólalás után az interpellációkra került a sor. Interpelláltak Meczner Béla és Vlád Aurél. Mindkét interpellációra Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter válaszolt. A válaszokat a Ház tudomásul vette.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 20.

Az érdeklődés — ha ugyan lehetséges, — ma még kisebb, mint tegnap volt. Alig lézeng egy-két ember a padok között. A tanítók ugyan igen fontos szerepkört töltenek be az országban, de azt még sem kívánhatják, hogy a nagyságos honatyá urak érdeklődjenek irántuk. Még a legélénkebb érdeklődő Kaufmann Géza, aki tömeges felszólalásaival kelt kinos feltűnést.

Az egyetlen szenzációja a mai ülésnek az volt, hogy Hodzsa Milán, aki ma érkezett meg a fogházból, ahol mártírrá avatta önmagát, felment az elnöki emelvényre s ott bejelentette Justh Gyulának, hogy visszavonja azt a bizalmatlansági indítványt, amit annak idején Rakovszky István ellen tett.

Egyébként sivár és unalmas az egész ülés. Módosítások, módosítások, módosítások az elalvásig. Csak az ülés végén támadt némi élénk-

ség, mert híre járt, hogy Buza Barna az osztályorszjáték ellen támadó interpellációt nyújt be. Buza Barna azonban meggondolta az ügyet és nem beszélt. Pedig oka lett volna reá. Így csak ketten interpelláltak: Meczner Béla és Vlád Aurél. Darányi mindkettőnek válaszolt is és ezzel az ülés szerencsésen véget ért.

Részletes tudósításunk:

(Nagyon sok szó.)

Az ülést Justh Gyula pontban tíz órakor nyitotta meg. Az interpellációs könyvbe Meczner Béla, Buza Barna és Vlád Aurél jegyezték be interpellációkat. Ezekre a Ház fél két órakor tér át.

Putnoki Mór a tanítói javaslatbeli tizenötödik szakasz utolsó bekezdéséhez tildást ajánl, amelyben arról kíván intézkedni, hogy a felekezeti iskolák részére, melyekben a tankötelesek száma 30-on alól van, a miniszter kivételes esetekben engedélyezhet államsegélyt. Olyképpen kívánja a szakaszt módosítani, hogy azoktól az iskoláktól, melyek eddig államsegélyt élveztek, e címen azt ne tagadják meg.

Gold s Gázló hosszas felszólalásában a szakasz b) pontjából kihagyandónak kéri azt, hogy az államsegély meghatározását megelőzőleg a közigazgatási bizottságnak meg kell állapítania, hogy a tanító helyesen beszél és ír-e magyarul? A d) pontból a 16., 17., 18., 19. és 20. §-okra való hivatkozást kéri mellőzni. A szakaszhoz tildást ad be arra nézve, hogy a tanítói állásra kiírt pályázatnál a miniszter kilátásba helyezhesse az államsegélyt s annak folyósítását az iskola és tanító közötti működésétől tegye függővé.

Kaufmann Géza: Hozzájárul Putnoki módosításához.

Vlád Aurél: Módosítást ajánl, hogy ha a községben csak községi iskola van, ne vonassék meg az államsegély még akkor sem, ha harmincnál kevesebb növendéke van.

Draskóczy László: Hozzájárul Putnoki módosításához.

Blahó Pál: Módosítást ajánl fel arra, hogy az államsegély elnyeréséhez szükséges tanítók száma csak 20 legyen.

Szontagh Andor: Nagyon sok az olyan falu, ahol nincs 30 tanköteles gyermek. Emiatt hozzájárul Blahó indítványához.

Molnár János: Alaposan áttanulmányozta a javaslatot, de nem talált benne egy szakaszt sem, amely pontosan megállapítaná, hogy tulajdonképpen ki is kérhet állami segélyt. Módosítást ajánl, hogy segélyt csak az iskolafentartó hatóság kérhessen.

Leitner Adolf: Módosítást ajánl, mely szerint a megszüntetett felekezeti és községi iskola tanítóját az állam alkalmazza.

Damján Vazul: A szakasz rendelkezései sértik az egyházi iskolaszék önrendelkezési jogát s ezért több módosítást nyújt be.

Az elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti. (Elfogadtatik!)

Szünet után

Vertán Endre előadó: Reflektál a benyújtott módosításokra.

Apponyi Albert gróf miniszter kijelenti, hogy a benyújtott módosítások dolgában teljesen egyetért az előadóval.

Elnök: Elrendeli a szavazást. A Ház a szakaszt Csernoch, Vertán, Goldis és Blahó módosításával fogadja el.

A 16-ik szakaszt változatlanul elfogadja a Ház.

A 17-hez Zakariás János és Goldis László módosításokat nyújtanak be. A Ház ezután áttért az interpellációkra.

(A felsőmagyarországi áradás.)

Meczner Béla a Bodrogi közti árvíz dolgában interpellál.

Darányi Ignác elismeri, hogy azon a vidéken súlyos a helyzet, de az első sorban onnan származik, hogy a vízszabályozást természeti viszonyok igen megnehezítik. Már most gondoskodott a lakosság megfelelő segélyezéséről.

Meczner és a Ház tudomásul veszik a válsaszt.

(A osángók visszatelepítése.)

Vlád Aurél a bukovinai csángók betelepítése ügyében interpellál. Amikor évenként körülbelül annyi ember vándorol ki ebből az országból, amennyi valaha Árpáddal bejött, igazán furcsa, ha arra iparkodunk, hogy idegen állampolgárokat, holmi bukovinai csángókat ide leteleptsünk. A következő interpellációit intézi a földmívelésügyi miniszterhez:

1. Miként tudja a miniszter ur a helyes állampolitika elveivel összeegyeztetni a vezetése alatt álló miniszterium azon intencióit, hogy idegen állampolgárokat telepítsen be, amíg a földhiány miatt évenként 200.000-nél több állampolgár vándorol ki?

2. Mit szándékozik a miniszter tenni a parasztsztyál földhétségének kielégítése végett?

3. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy a bukovinai csángóknak Hunyad megyében leendő telepítése csak azért került szőnyegre, hogy egy pár eladósodott birtokos a hazafias cél cégre alatt birtokát, a valószínűs értéket tetemesen meghaladó vételáron eladhassa és így jogtalanul gazdálkodjék a közérdek rovására.

Kákó Jánosék.

Írta: Harasztynó, Szederkényi Anikó.

Kákó Jánosék a Pincesoron laktak. Jól emlékszem a Pincesorra. Nyomorult kis lyukakban vegetáltak itt az emberek. Amelyik viskónak zsupszalma teteje volt, az már palota számba ment. Az alsó végen laktak Puha Péterék. Mellettük a Krajnákék putrija volt. Krajnák Jánoséké, aki hülye volt, mint Puha Péter. Gyilkolt, mikor utána kiabáltunk: „Krajnák, otthon van-e János? Vagy: János, miért vagy olyan álmos? Azért vagyok álmos, mert a nevem János“.

Csodálatos, hogy mennyi hülye lakott a Pincesoron. Jól emlékszem, hogy mindig elfogott a borzongás, ha édesanyammal ott jártam. Olyankor mentünk oda, mikor Kákó Julcsát mosni hívtuk. Átmentünk a patakon. Mert a falu és a Pincesor közt csobogott a Sály patak. És mintha csak a jólét és a nyomorúságot választotta volna el egymástól. Innenfelől szép fehérre, kékre meszelt, piros függönyös házak. Kertek, tele árpával érő körte, almákkal, szilvásokkal. Meg szép, karsu asszonyok, erős, vállas emberek. Tülfelől lompos, vizenyősszemű sápadt nép, akiknek a lábát mindig megbámultam. Olyan sarkuk volt, mintha az is lábfej volna. Be volt repedezve rajta a vastag bőr és kinyult hátul vagy tíz centiméternyire. Tudom, hogy mindig a mesebeli borzasztó Vidrócki jutott eszembe, — akinek tudvalevőleg lólába volt — ha láttam ezeket az embereket.

Belekapaszzkodtam anyám szoknyájába és magamban megbántam minden vétkem. Hajlandó lettem volna bocsánatot kérni Kis Gábor

Laciéktól az összes elzsebelt birsalmáért és díóért. Megkönnyebbültem, mikor Kákóékhoz értünk.

Kákóéknak a háza zsupos tetejű volt. A kémény mellett kövirózsa dislett. Ennek a kövirózsanak nagy híre volt. Hogy ez minden fül-fájást meggyógyított volna. Ez volt a büszkesége a vén Kákónak. Mindig elbeszélte, hogy ő maga, tulajdon kezével szedte a latori vár omladékaik közt.

A ház előtt állott a vén Kákó talyigája. A sovány, százesztendősz szamarát szokta belefogni és úgy mentek ők ketten nap-nap után a vízfőhöz galyat szedni és hozni.

Én nem tudom, hogy ráncosodhat úgy meg valaki, ahogy ez a vén Kákó meg Kákóné. A szemök alig látszott ki a sok ránc közül. Olyan volt a képük, mint a hermonikás csizmaszár. Mindig kételkedtem abban, hogy a Julcsa csakugyan az ő lányuk lenne. Ez a Julcsa úgy tűnt fel nekem a nyomorúságos, rothadt szagu Pincesoron, mint egy elátkozott királykisasszony. Jaj, de szép volt. Bizony megtette volna ő nemcsak a faluban, de még a Szekundorf báró kastélyában is. Aztán vig volt mindig. A szemé-szája nevetett. Legalább én mindig ilyennek láttam. Szerettem nagyon. Kint szokott mosni nyáron a nagy fehér eperfa alatt. Egész nap ott ültem a szennyes-ruha tetején. Aztán néztem a Julcsát. Ha beszélt, hallgattam. Arra gondoltam mindig magamban, hogy milyen jó volna, ha Julcsa az én testvérem lenne. Egyszer meg is mondtam ezt neki. Julcsa lehajolt és megcsókolt. Én megöleltem és visszaadtam neki a csókot.

Tizedik esztendősz voltam. Julcsa az én holmimat mosta. A városba vittek a polgáriba.

Tele voltam szomorúsággal. Sirni szerettem volna és szótlanul bámultam a Julcsa kezét. De ki volt azva. Egyszer csak látom, hogy a Julcsa könnyei oda peregnek a szennyes, piszkos lugba. Ugy megijedtem, hogy szólni is alig tudtam. Persze arra gondoltam hamarjában, hogy a Julcsa engem sirat. Jól esett ez nekem nagyon és magamban különös meglepődést éreztem a fölött, hogy én milyen szerencsétlen vagyok. Még a Julcsa is sirat. De mikor láttam, hogy a könnyek még mindig hullnak, nagyon megsajnáltam a Julcsát. Vigasztalni kezdtem:

— Ne sirjon Julcsa, hiszen megjövök én karácsonyra.

— Sajnálom magát is nagyon, Báránykám, de higgye el, hogy meg fog szakadni a szívem. Sok volna az egy baromnak is, ami én rajtam van. Nem élet ez, nem élet...

Ebből a feleletből először is azt értettem meg, hogy Julcsa még sem engem sirat. Ettől elszontyolodtam egy kicsit. Akkor hirtelen arra gondoltam, hogy miért sir hát akkor a Julcsa?

— Hát magának valami baja van, — kérdeztem tőle.

— Van, van, lelkem — sóhajtott és még jobban sirt.

— Hát mi baja?

— Nem tudja azt lelkem fölfogni, maga kicsi még ahhoz.

— Nem vagyok biz én. Már kijártam a negyediket. És lássa már városba megyek. Mondja meg Julcsa.

— Minek mondjam? Nem segít én rajtam más, csak a jó isten. Vagy tán még az se.

Darányi Ignác visszautasítja Vlád vádjait. A csángók magyar állampolgárok. Ugyelni fog, hogy ne lehessen telekspekuláció. Parcellázási törvényt fog benyújtani a földéhség csillapítására. Kíváncsi, hogy Vlád elfogadja-e majd akkor a törvényt.

Vlád Aurél nem veszi tudomásul a választ, a Ház igen.

Mínthogy Buza Barna elhalasztotta interpellációját, az ütés negyed 3 órakor véget ért.

A jobbágy-törvény.

Harc a reakció ellen.

Mozgolódnak az agráriusok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 20.

A reakciós cselédtörvény lesz a választóviz, amely a parlament igazán liberális elemeit, a tiszta aranyat megfogja különböztetni a rendiség újkori, sötét lovagjaitól. Csodalatos, — azaz, hogy nem is csodalatos, — akadt a függetlenségi párton is akárhány ugynevezett kuruc, aki lelkesedéssel beszél Darányi Ignácnak a legutóbbi torzszülöttéről, a jobbágy-törvényről, amely a derék magyar parasztot a muzsiknál, a kulnál is nehezebb rabszolgásgorba akarja sülyeszteni. És védték ezt a javaslatot, amely a negyvennyolcas alkotások legkiválóbbjait: a törvény előtti egyenlőséget, a szabad költözködési jogot és a jobbágyság eltörlését vissza-csinálná.

A képviselőház folyosóján ma délelőtt csoportokba verődve tárgyalták ezt a kérdést a honatyák, s szégyenszemre alkotmánypártiak és néppártiak azok, akik a függetlenségekkel szemben támadták a minden emberi érzést kigunyoló Darányi-féle javaslatot, s alig egy-két szélbali csatlakozott a liberális felfogásukhoz. Különösen Hammersberg László függetlenségi követ oltalmazta nagy hangon a jobbágy-törvényt:

— Aki Darányi javaslata ellen agitál, — mondotta, — azt a nemzet és a magyar középosztály megfizetett ellenségének tartom, az a szerbek és oláhok bérence.

— Ez ellen tiltakozunk! — vágta vissza

erélyesen Nagy Sándor, Kelemen Samu, Hédervári Lehel, míg Burgyán Aladár, Csizmazia Endre és mások azt magyarázták, hogy a javaslat egyes intézkedései nem is oly kegyetlenek.

— A cselédtörvényt csak a papiros földbirtokosok akarják — vélekedett Hédervári, — azok, akiknek egy fél hold földjük sincs. Az igazi birtokos-osztály fázik ettől a revolver-törvénytől, amely kizsarloja a munkát a parasztból.

— Nem egyéb ez, mint az uriszék visszaállítása, — hagyta rá Kelemen Samu.

— Nem is lesz ebből soha törvény! Nem támasztjuk fel a derest! — erősítette meg az ellenzéki véleményt Szász József.

Érdekes, hogy az alkotmánypártiak közül Eszterházy Móric gróf, Návay Lajos, Pallavicini György őrgróf is a humanizmus álláspontjára helyezkedtek, s Szilassy Zoltánnal szemben a javaslat kancsuka-paragrafusait erélyesen roszszalták. De a néppártiak közül is a legtöbben opponálni fognak, aminek előfutárja Giesswein Sándor kanonok tegnapi nyilatkozata, melyet már ismertettünk.

Amint az előjelekből látható, a jobbágy-törvény még ez agrárius parlamentben sem fog simán keresztülmenni. Az Omge bármennyire izgat is az emberi szabadságok ellen, a jobb-érzésükben felébredt lelkiismeret meg fogja akadályozni, hogy szégyenbélyeget süssenek Magyarországra, s amint értesülünk, már a munkásügyi bizottságban is meg fog bukni a javaslat.

— A jelenlegi alakjában semmiesetre sem lesz törvény belőle, — jegyezte meg Molnár Jenő, a bizottság tagja s az ő nézetében a bizottság többsége osztozik.

A Ház folyosóján, abban a csoportban, ahol a függetlenségi párt reakciói és liberális gondolkodású tagjai vitatkoztak, szóba került a sajtószabadság kérdése is. Az oroszországi rendszer hívei többek között azt hangoztatták, hogy a sajtó elleni egyéb represszáliák közé kell iktatni a felelősség legmesszebb menő kiterjesztését is, amely alá még a szédőt is be kellene vonni.

Valaki felemlítette azt, hogy Günther An-

tal igazságügyminiszter nagyon önkényesen hívta meg a sajtóankétra a résztvevőket s így jóformán csak egyes újságíró-képviselők és kiadó-szerkesztők lesznek azon jelen.

— Ez nem helyes — mondotta Nagy Sándor, — az ankétre *hírlapíró munkásokat* kell első sorban meghívni, mert ők tudják a legjobban, hogy mi a bajuk s mire kellene orvoslás.

A diskurálók között ekkor megjelent Justh Gyula házelnök is, aki utalt arra, hogy az ankét még nem egyértelmű a törvény végleges megalkotásával. A reakciósnak ez az intelem nem nagyon tetszett, mert nagyon jól tudták, hogy Justh és még néhány társa hiven örökdi a sajtó szabadsága, a legfőbb alkotmánybiztosíték csorbítatlan épsége fölött. És így bizony megeshetik, hogy a jobbágy-törvényen kívül a sajtótörvény is kudarcot termel majd a nemzeti reakció kormányának.

Amatőrfénykép-kiállítás Aradon.

A Foto-klub első szereplése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Aradváros mindinkább élénkülő művészeti életében érdekes és jelentős esemény lesz az a május elsején megnyíló kiállítás, amelyet az Aradi Foto-klub a liceum dísztermében rendez. Az ország minden részéből már eddig is mintegy 250 művészeti kivitelű amatőrfényképet jelentettek be és részben már meg is küldtek a kiállítás vezetőségének, amely megkezdte már a képek izléses csoportokban való elhelyezését.

A beküldők között eddig a következő ismert nevű amatőrök szerepelnek: Teleky Sándor gróf, Degenfeld-Schönburg gróf, Feledi Dezső, Purcell Béla báró, Belházy Imre, Sternád Béla, Faragó Géza, Kelen Béla Budapestről, Laczkovics Gyula Temesvárról, Noveczky István Verseczről, jobbára gumminyomású és pigment képekkel. Résztvesz a kiállításon a budapesti Foto-klub jobbára díjnyertes, 35 válogatott képpel és az Országos Amatőr Szövetség válogatott 50 képpel.

Mert az se tudja másképp csinálni a világot, ha már egyszer ilyenre formálta.

Egy kicsit megijedtem. Főlnéztem, hogy nem esik-e le az ég, ha Julcsa ilyeneket mond. Hallgattunk egy darabig.

— Tudja-e maga, Báránykám, hogy milyen gyerek az a Krajnák, meg Kocsis Jancsi, meg Puha Péter, meg ott mind a Pincesoron?

— Tudom hát, Zabi. Hallottam én sokszor, hogy utánuk kiabáltak a parasztok. Ugy-e az olyanak nincs apja, csak anyja?

— Dehogyan nincs, lelkem. Van mindenkinek apja, csakugy mint magának.

— Hát én is zabi vagyok? — kérdeztem és éreztem, hogy ludbőrös lett az egész testem.

Nem tudtam még akkor, hogy mit jelent ez a szó. Csak láttam, hogy a pincesori gyerekek félénkek, lomposok, mint a kvasz kutyák. Szaladva mentek az utcán, ha a boltba küldték át őket. Néha-néha fordították hátra a fejüket a csufoló parasztyerekekre és a szemük ilyenkor félelmesen lobogott. Csak a faluvégről kiabáltak csunya-csunya káromkodásokat felénk. Rázták sovány kezüket.

Meg ott volt Krajnák János és a Puha. A mi rémeink. A két nagytestű hülye. Akikről suttogva meséltük egymásnak a Törő malom melletti mogyorósban, hogy ők is zabik. És minden olyan gyerek bolond lesz, mikorra megnő. A pincesori gyerekek mind meg vannak váltva. Mert az olyan gyereket megváltják az ördögök, mikor születik. Ott labdázna velük éjjelkor a keresztutnál az ördögök, meg boszorkányok. Bizony. Aztán azért lesznek olyan mint a Krajnák, meg a Puha. Bizony.

Ezek a rémes dolgok egyszerre cikkáztak

át a fejemen és remegve vártam a Julcsa feleletét. De ő csak hallgatott. Türelmetlenül szóltam:

— Julcsácskám, mondja, ugye nem vagyok én is az?

— Dehogyan is az, lelkem. Hogy volna az. Magának van édesapja.

— Hisz most mondta maga, hogy azoknak is van.

— Van. De nem olyan. Annak van apja, de még sincs. Jaj, hiába is beszélek. Nem tudja ezt maga lelkem.

— De hát mért sir. Lásna, Julcsa, én ugy szeretem magát. Nekem megmondhatja. En ugy is elmegyek holnapután.

— Lásna, Báránykám, én is, én is olyan gyerek vagyok...

— Sohasem felejttem el, ahogy Julcsa ki-nézett, amikor ezt mondta. Az apagyilkos nézhet talán így, lehet ilyen, mikor halálos vétkét elismeri. Gyönyörű arca sápadt volt, mint a halotté. Szemei is félre húzódtak és rám meredtek. Rám, az éretlen gyerekekre, akinek ezt megvallotta. De hogy vallotta meg. Mintha az csakugyan az ő büne lett volna, ha egyáltalán bűnnek nevezhető. És mintha tőlem várta volna felmentését. Az én gyermeklelkem viharzott. Első pillanatban futni szerettem volna Julcsa mellől, mint a pestisestől. Teljes erővel felébredt bennem az utálat, az undor, ami rám ragadt a pincesori váltott gyerekek iránt.

De ránéztem Julcsára. Ez a végtelen szomorú, szép arc megrendített. Hisz az nem is igaz, Julcsa csak tréfál. Ez a Julcsa nem is lehet az. Odamentem hozzá és hizelegve simogattam meg:

— Ugye nem igaz, Julcsa?

— Igaz, lelkem, igaz. A Pincesoron ugy élnek az emberek. Ha akarnánk, se lehetnénk másformák. Lásna, a pap még eltemetni se akar bennünket. Mintha mi nem lennénk olyan, mint más. De ha nem is volnánk, ha nem is vagyunk, csoda-e az? Ott azokban a rothadt, penészes pincékben megrohadunk. Azért olyan a Krajnák is, a Puha is, meg a többi. Mint az állatok élünk, lakunk. Állat, barommá válik a testünk, lelkünk. Én is olyan lettem volna, ha ott nyövék föl. De engem elvitt az anyám kiskoromban a testvérehez. Aztán mostan...

— Mostan? Mi van mostan?

— Mi van? Azt akarja, hogy én is olyan legyek...

— Ki akarja?

— Az apja, az a vele kevély, az a vén zsigori Pincés István, a Gyurinak az apja...

Ennél többet nem szólt Julcsa. Én nem értettem akkor a dolgot. De nem mertem kérdezni Julcsát. Olyan különös volt sápadt arcával, lobogó szemével. Nagyon hasonlított ebben a percben a többi pincesori gyerekekhez...

Mikor esztendőre hazakerültem, borzasztó történetet hallottam a Törő malom melletti mogyorósban a parasztyerekektől. Azt beszéltek el nekem, hogy a Kákó Julcsa megbolondult. Bizony. Aztán megmérgezte az öreg Pincés István fiát, Gyurkát. Meg magát is, gyereket is. Mert lett neki is olyan gyereke, aztán akkor kitört rajta a váltott lélek... Bizony megbolondult...

Az aradi Foto-klub tagjai is serényen készülnek a kiállításukra, amelyen a klub tagjainak javarésze is kiállít. Nagyobb kollektívval vesz részt Bohus László báró, a kiállítás védnöke, Lukácsy Lajos elnök, Rozsnyay Kálmán alelnök, Persa Péter, Faix Jacques, Herbujá Gyula, Matusik Márton, Steiner József stb.

A kiállításon a közönség szórakoztatására érdekesebbnél érdekesebb stereoskop-képek lesznek. Így remek stereoskop-kiállítással szerepel Bohus László báró, aki két szekrényben mutatja be sikerült felvételeit. Özv. Mocsáry Béláné remek tátrai, magtiszgati képet mutat be, amelyeket legutóbb a bécsi kiállításon is kitüntettek.

A kiállítás védnöke Bohus László báró, aki egyszersmind a zsüri elnöke. Ennek tagjai: Dávid Lajos őrnagy, szakbíró Temesvárról, Kintzig János, Jankó Gyula, az aradi Képző és iparművészeti társulat részéről, a magyar amatőr-szövetség tagjai, Lukácsy Lajos a klub elnöke, Rozsnyay Kálmán, Löcs Rezső, Kotz József. A zsüri május 5-én délelőtt tíz órakor itéli oda a tiszteletdíjakat. Hét tiszteletdíj, köztük Aradvárosé is, és több oklevél kerül kiosztásra.

A kiállítást két hétig tekintheti meg a közönség délelőtt 8—1-ig és délután 2—6-ig. A belépődíj a megnyitás napján egy korona lesz, a többi napokon 40 fillér. Katalógus 20 fillérért kapható a kiállításon. A kiállított amatőr-fényképek legnagyobb része olcsón megvásárolható s így alkalma nyílik az aradi közönségnek kevés költséggel diszes fényképgyűjteményt szerezni.

A szakszervezeti bizottságot betiltották.

Szabálytalan megalakulás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Az utóbbi időben a városi hatóság temérdek munkásüggyel kénytelen foglalkozni az aradi szociáldemokrata-párt jóvoltából. Szabálytalan szervezet-alakulások kerülnek napirendre s a városi hatóság kénytelen a törvény alapján helyezkedve a szabálytalanul megalakított szervezetek működését meg nem engedni és ezeknek határozatait hatályon kívül helyezni.

A városi tanács mai ülésén az aradi szakszervezeti bizottság ügyével foglalkozott s mint hogy a bizottság engedély nélkül alakult meg, a tanács megtiltotta, hogy egyesületi funkcióit teljesítsen.

Ez év január hónapjában ugyanis az aradi szervezett munkások népgyűlést tartottak a Munkás-Otthonban és felolvasták a szakszervezeti bizottság alapszabályait. A népgyűlés határozatot hozott, amelynek alapján a szakszervezeti bizottságba elnököt és tagokat küldött ki.

A népgyűlésen résztvevő hatósági tisztviselő jelentést tett a szakszervezeti bizottság-engedély nélküli megalakulásáról az iparhatóságnak, amely megindította a vizsgálatot. A vizsgálat során kihallgatták a szakszervezeti bizottságba a népgyűlés által kiküldött tagokat, akik tiltakoztak az ellen, hogy a szakszervezeti bizottság egyesületi funkciót teljesített volna. Kihallgatták továbbá Klopstein Ernő párttitkár is, aki szintén tiltakozott az ellen, mintha a felolvasott alapszabályok szerint a szakszervezeti bizottság működött volna és hogy egyesületi ténykedést fejtett volna ki. A párttitkár előadta, hogy az alapszabályokat a budapesti központ küldte le s hogy a szakszervezeti bizottság éppen olyan működést fejtene ki, mint a fővárosban.

Az iparhatóság a vizsgálat eredményéről jelentést tett a városi tanácsnak, amely mai ülésén foglalkozott a szakszervezeti bizottság ügyével. A tanács a népgyűlésnek január 26-án hozott ama határozatát, hogy a szakszervezeti bizottságba elnököt és tagokat küldött ki, hatályon kívül helyezte.

Kimondotta továbbá a tanács, hogy a szakszervezeti bizottság, amely törvényes kereteken belül meg nem alakult, egyesületi tevékenységet ki nem fejtethet.

A tanács mai határozatával alapszámban nagy horderővel bíró dolognak vette elejét. A munkások eddig ugyanis a nem létező szakszervezeti bizottságra hivatkozva állottak elő béremeléssel. Most azonban ez az eset nem következhetik be, már ama egyszerű oknál fogva sem, mert a szakszervezeti bizottság, mint ilyen, nem fejtethet ki működést.

Primadonnából — brettliénekesnő.

Petrás Sári Bécsben?

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 20.

Petrás Sári a Népszínház volt tagja, — amint Budapestről jelentik, — egy idő óta a bécsi Ronacher-mulatónak tagja. A művésznő, aki szép reményekre jogosító sikerek között kezdte meg színpadi pályáját, teljesen titokban szerződött el az előkelő bécsi orfeumba és ott álnév alatt harmadrendű szerepekben lép föl.

Pálmai Ilka unokahuga Vidor Pál szomorú öngyilkossága alkalmával hasonlott meg a Népszínház ideiglenes vezetőségével és kivált a színház kötelékéből. Azóta szerződés nélkül volt és vendégként sem lépett fel. Hetekkel ezelőtt azután Petrás Sári édes anyjával együtt hirtelen elutazott a Lövdöde-téren levő lakásukról. Bécsbe mentek, ahol a Ronacher-mulató tulajdonosa szerződéssel kínálta a fiatal, feltűnően szép művészaót.

Itthon közelebbi ismerőseik, családjuk sem tudta, hova mentek Petrásék. Bécsben időző magyar képviselők hozták a hírt, hogy fölismerették Petrás Sárít a Ronacher színpadán. Feltűnt azonkívül az is, hogy az a fiatal mágnás, akit mint a művésznő vélegényjelöltjét emleget a fáma, minden este jelen van az orfeum előadásán.

A titkolódzás magyarázatát abban leljük, hogy a művésznő egyelőre csak kisebb szerepeket kapott. Inkognitóját csak akkor hajlandó levetni, ha biztosan remélt kariérjének tetőpontjára jut. A bécsi közönség máris kedveli és kis szerepében kezd népszerűvé válni. Most *Oben és unten* című bohózatban játszik egy kedves szobaleány szerepet. Legközelebb azonban egy ujdonságban elsőrendű alakítást fog nyújtani, amely valószínűleg már kezdete lesz a népszerűségnek.

Késő éjjel jelentik:

Petrás Sári az alábbi levelében cáfolja meg a Ronacherhez való szerződésért:

Kérem tessék megcáfolni a hírt, amit rólam írtak ma délelőtt egy újságba s amely azt mondja, hogy én a bécsi Quacherben fölléptem és ott akarom a karrieremet megcsinálni. igaz, hogy én most 3 napig Bécsben voltam, még a Höllé ben is voltam, de a Ronacherben bizony isten nem is voltam. Kaptam ugyan szerződési ajánlatot, — mert ki nem kap, — de nem a Ronacherbe és én a karrieremet nem Bécsben akarom megcsinálni. bizony nem. Köszöni

igaz hive
Petrás Sári.

A felsőbb leányiskola ügye.

A nyílt tervpályázat mellett.

A közgyűlés határozatát megfeleltették.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

A város törvényhatósága bizottságá e havi közgyűlésén tudvalevőleg köszönettel tudomásul vette a kultuszminiszter leiratát, amelyben értesítte a várost, hogy az Aradon felállítandó felsőbb leányiskolát az állam építi fel. A közgyűlés ezzel kapcsolatban megbízta a tanácsot, hogy az iskola tervét és a költségvetést készítse el. Reisinger Sándor törvényhatósági bizottsági tag, aki a közgyűlésen amellet foglalt állást, hogy az iskola terveinek elkészítésére nyilvános pályázatot hirdessen a város, most a közgyűlésnek határozatát *megfeleltette*. Reisinger felelőszése így hangzik:

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának f. é. április hó 10-én tartott rendes havi közgyűlésén az Aradon építendő felsőbb leányiskola és internátus felépítése tárgyában hozott határozatának azon része ellen, mely szerint a tanácsot felhatalmazza, hogy iskolatervét és költségvetését mielőbb elkészíttesse, ezennel felelőszéssel élek és tisztelettel kérem ezt az alábbiakban kifejtett előadással és indokokkal együtt a nagyméltóságu Belügyminiszter urhoz felterjeszteni.

A közgyűlésben a tek. Tanács előterjesztette, hogy e felhatalmazást azon célból kéri, hogy ennek alapján a terveket a városi mérnöki hivattal készíttesse el. Ezzel szemben már a közgyűlésen felszólalásomban kifejtettem, hogy ezen mintegy 4—500,000 korona költséggel felépítendő iskola és internátus tervezési munkálata oly nagyszabásu technikai és egyúttal építőművészeti feladat, hogy ha valahol, úgy itt van legteljesebb mértékben indokolva, mint egyedüli célhoz vezető út, nyilvános tervpályázat útján való tervbeszerzés. Erre vonatkozó indítványomat megtettem. Hivatkoztam egyúttal arra is, hogy ilyen nagyszabásu építőművészeti feladat helyes megoldása nézetem szerint hivatalbóli tervezés útján rendszerint el nem érhető, de nem érhető el speciálisan Arad város mérnöki hivatalának ez idő szerint csupán három mérnököt és kevés segédhivatalnokból álló személyzetével, mivel amugy is nagy elfoglaltságuk, valamint e célra szükséges szakérők hiánya folytán erre nem képes. Ezen álláspontomat Virágh Lajos, Arad sz. kir. város főmérnöke azonnali felszólalásában teljesen igazolta és indítványomhoz hozzájárult. Ugyanezen értelemben szólott Nesnera Aladár fa- és fém-ipariskolai igazgató, bizottsági tag is.

A tanács azon, a polgármester ur által kifejtett álláspontja, hogy az esetben, ha a mérnöki hivatal e tervezést el nem végezhetné, ugy a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól díjtalanul kikérendő „sablonterveket” mint legelőkeltebbet és legjobbat fogja végrehajtatni: hasonlóképen nem állhat meg azért, mert először: olyan terv, mely a ma még teljesen ismeretlen telken kivihető volna, még eddig nincs és nem is lehet;

másodsor: mert a miniszteriumnak kivételre alkalmas „sablonterve” egy internátussal egybekötött felsőbb leányiskolára nincs és nem is lehet;

harmadsor: mert díjtalanul a miniszterium ilyen terveket be nem szerezhet, amennyiben a miniszterium is egy nyilvános tervpályázat útján, vagy valamelyik építőművész megbízása útján díjazás mellett szerezne be azokat.

A megejtett szavazásnál emlékezetem szerint 42 szavazat indítványom mellett, 55 szavazat indítványom ellen adatott be. Tekintve, hogy ezen 55 szavazatban a tanács és a városi hivatalok tagjai mintegy 15 szavazattal vannak képviselve, világosan kitűnik, hogy a törvényhatóság nem hivatalnok tagjainak többsége indítványom mellett foglalt állást, — a kisebbség pedig azért szavazott ellene, mivel részben ideje nem volt ezen, előtte új és ismeretlen

kérdésben független véleményt alkotni, részben pedig nem volt felvilágosítva arról, hogy a miniszteriumból beszerezni szándékolt „sablontervek” vem is léteznek és így díjtalanul és azonnal be nem szerezhetők.

Nem állja meg helyét a tekintetes tanács által kifejtett és némelyek részéről támogatott azon ok sem, mintha a mérnöki hivatal, vagy talán valamely aradi magánépítész direkt megbízása útján rövidebb idő alatt lehetne kivitelre alkalmas terveket beszerezni, ellenben tervpályázat hosszabb időt igényelne. Epen ellenkezőleg: valószínűbb, hogy a magánúton készülő tervek lesznek olyanok, hogy azok az illetékes miniszterium által jóváhagyhatók nem lesznek és átdolgozás végett visszautasítottatni, nem pedig „kijavítottatni” fognak. Mig ellenben tervpályázat esetén a jurybe a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur kiküldöttje is bevonandó lévén, e szakférfiu véleménye feltétlenül elegendő súlylyal fog birni arra, hogy a miniszterium szempontjából kivitelre alkalmatlan terv el ne fogadtassék. Sőt szakkörökben ismeretes, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által újabb időben hirdetett számos hasonló tervpályázat oly fényes sikerre vezetett, hogy ez uton minden tekintetben teljes bizonyossággal megfelelő, gazdasági és építőművészeti szempontból egyaránt kifogástalan tervek beérkezése biztosítva van.

Tekintve tehát, hogy indítványom e kérdés helyes megoldásának, de még Aradváros építőművészeti fejlődésének szempontjából is, feltétlenül közérdek előmozdítását célozza: tisztelettel kérem a nagyméltóságú belügyminiszter urat, hogy a törvényhatóság határozatának azon részét: „végül utasítjuk a tanácsot hogy az iskola tervét és költségvetését mielőbb elkészíttesse” megsemmisíteni és a törvényhatóságot olyan világos határozat meghozatalára utasítani méltóztassék, mely által az általam kifejtett közérdeki szempontok megvédve legyenek és a tervek beszerzésére határozottan a tervpályázat kiírása állapítottassék meg.

Kelt Aradon, 1907. április 20-án.

Reisinger Sándor,
törv. biz. tag.

A felebbezés ma érkezett meg Varjassy Lajos polgármesterhez, aki felterjeszti a belügyminiszterhez.

Lopás a kabinet-irodában.

Brankovics patriárka botránya.

Az eltűnt lemondó-levél.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 20.

A karlócai szerb kongresszus tudvalévőleg nagy többséggel határozatot fogadott el, mely kimondja, hogy Brankovics patriárka sikkasztott és hogy a patriárka állásában továbbra meg nem maradhat.

Ezt a határozatot felterjesztették a miniszterelnökhöz, aki a szerb vezető férfiak, valamint a szerb nemzetiségi országgyűlési képviselők meghallgatása után elhatározta, hogy a királynak Brankovics patriárka felmentését fogja javaslatba hozni, miután a szerb egyház fő helyzete tarthatatlan lett és miután a szerb nép tulnyomó része eltávolítását követeli.

Minden püspök, vagy más főpap, amidőn a király kezébe az esküt leteszi, egy lemondási okiratot ír alá, amelynek a kelte nincs kitöltve. Ezeket az okiratokat a kabinet iroda irattárában helyezik el.

Már most, ha egy főpapot a kormány vagy a király meneszteni akar és az illető főpap vonakodik önként lemondani, ami a leggyakoribb eset, ugy a kabinet-irodában őrzött lemondási okiratnak kellett egyszerűen kitöltik és a felmentési királyi kéziratot a hivatalos lapban közöztetik.

Wekerle miniszterelnök ugy Bogdanovics Lucián budai szerb püspök, valamint Pejacsse-

vich gróf bán útján rá akarta birni a páriárkát, hogy mondjon le, de ez makacsul ragaszkodik állásához, mely csaknem egy millió korona jövedelemmel van egybekötve.

Ilyen körülmények között a kormánynak a királyi felmentéshez kellett folyamodnia. Csak-hogy ezt mindeddig nem lehetett keresztülvinni, mert Brankovics lemondó levelét, melyet kineveztetésekor aláírt, nem találták meg a kabinet-irodában.

A dologban titokban szigorú vizsgálat indult meg, melynek folyamán kitűnt, hogy a patriárka ezt a lemondó okiratot valahogy elkezellette.

A kormány a botrányt kerülni akarja és ezért a napokban egy bizalmi embere által utoljára felhívta Brankovicsot, hogy haladéktalanul adja be lemondását. mert különben a bíróságnál lesz kénytelen ellene eljárni. Ezek után azt hiszik, hogy a patriárka lemondása már csak napok kérdése.

A szénzövetkezet ügyéhez.

— A mai nyilatkozat után. —

A szén ember: (Olvassa a szövetkezet vezetőségét támadó nyilatkozatot és fitymálva szól!)

— Ezek akarnak minket befektetni!

Csaló aradi kereskedőség.

Az al-szőlőbirtokos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Az aradi rendőrség ma délután egy rossz utra tévedt fiatalembert tartóztatott le. A fiatal ember ravasz fondorlattal árukat akart kicsalni egy aradi kereskedő cégtől, de rajta kapták s most csalás miatt megindítják ellene az eljárást. Az eset részletei a következők:

Ma délután hat órakor egy hordár állított be Leichner és Fleischer szövetkereskedő-cég szabadság-téri üzletébe és egy levelet adott át az egyik főnöknek. A levélben, amely alá Kosztolányi András pankotai szőlőbirtokos neve volt írva, arra kérték a céget, hogy a kért árukat, a hat méter szövetet adják át a hordárnak.

A kereskedőknek, akik Kosztolányival üzleti összeköttetésben vannak, feltűnt, hogy Kosztolányi levélben fordul hozzájuk, holott mindig személyesen intézi el megrendeléseit. Leichter megkérdezte a hordártól:

— Hol van az az ur, aki a levelet magának átadta?

A hordár nem válaszolt a kérdésre. Ugyanekkor megszólalt a telefon és valaki arra kérte a telefonnál levő Fleischert, hogy a hordárnak adják át a levélben kért árukat. Fleischer felismerte, hogy a hang nem a Kosztolányié és így szólt:

— Maga nem Kosztolányi.

— En a megbízottja vagyok, szólt az ismeretlen hang tulajdonosa. Engem Kosztolányi felkért, hogy rendeljem meg az árukat és küldjem ki neki Paulisra.

A kereskedőknek feltűnt a titokzatos áru-rendelés és nem adták át a kért árukat a hordárnak, hanem megkérték Farkas Sándor rendőrtizedest, tartsa figyelemmel a hordárt, hogy kivel áll szóba. A rendőr a Fehér Kereszt-szálló előtt lesbe állott és nemsokára látta, hogy a hordár egy fiatalemberral beszélget. A tizedes igazolásra szólította fel a fiatalembert, aki vonakodott a felszólításnak eleget tenni. Erre a rendőr felkísérte a városházára, a hol Moldován Odön ügyeletes rendőrhadnagy kihallgatta a fiatalembert.

A kihallgatás során kiderült, hogy a fiatal ember Strebán Zoltán 19 éves aradi illetőségű állás nélküli kereskedőség. Strebán bevallotta, hogy az árukat ő rendelte meg. A rendőrhadnagy a kereskedőségét, minthogy Aradon állandó lakása van, szabadon bocsátotta és család miatt megindítja ellene a bünvádi eljárást.

Arad — zárlat alatt.

A festőmunkások cselekedtek.

Megszegett egyezség.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Az aradi szervezett munkások egyik csoportja: a festőmunkások csufos visszaélést követtek el a szervezettségben rejlő erejükkel. A festőmunkások egy idegen szervezett munkást bojkottáltak s ezzel a tényükkel megsemmisítették a legutóbb létrejött egyezség egyik leg sarkalatosabb pontját.

A festőmunkások mult évi sztrájkmozgalma tudvalévőleg egyezménynyel fejeződött be. Ennek egyik legérdekesebb és a munkásokra nézve legértékesebb pontja az, amely kimondja, hogy a munkaadók kizárólag szervezett munkásokat vehetnek fel. A munkaadók elfogadták ezt a pontot, hogy a békesség végre helyreálljon s az egyezmény e pontja értelmében csakis szervezett munkásokat alkalmaztak.

A mesterek állták a szerződést, ha még oly terhes és hátrányos is volt az rájuk nézve, sőt állták volna azt mind a mai napig is, ha maguk a segédek meg nem szegik azt s evvel alkalmat és okot nem szolgáltatnak munkaadóknak arra, hogy a megállapodásokat megszüntessék és egyoldaluan felbontottnak tekintessék. A segédek ugyanis anélkül, hogy erre őket a munkaadókkal kötött szerződés felhatalmazta volna, a mesterek tudta és beleegyezése nélkül munkaközvetítő-intézetet állítottak föl s kimondták, hogy Aradon más segéd munkát nem kaphat, csak akit az ő közvetítőjük helyez el.

A szobafestő és mázó iparosok nem csináltak káoszt ebből az intézkedésből, a béke kedvéért nem vettek tudomást róla. A munkások ugy látszik ettől kaptak vérszemet s a munkaadók terhére — szintén a kötött szerződés ellenére s a munkaadók megkérdezése nélkül — újabb olyan intézkedéseket tettek, amelyek még az esetben is lehetetlenné tennék az üzem folytatását, ha ezt a munkaadók a történetek dacára sem akarnák megszüntetni. Zárlat alá helyezték ugyanis Aradot, s kimondták, hogy mindaddig Aradra szobafestő, mázó és cimfestő segéd más városból nem jöhet be, amíg azokat a segédeket, akiket a szakszervezet elhelyezni akar, a munkaadók nem alkalmazzák. S miután a mesterek nem hajlandók elismerni a szakszervezet azon jogát, hogy ők szabják meg a mestereknek, hogy kit vegyenek munkába, minthogy továbbá az aradi segédekkel nem tudják ellátni megrendelőik szükségletét, mert a rendelkezésre álló munkások sem számban, sem minőségben nem felelnek meg a mesterek igényeinek s inkább nem vállalnak munkát, semhogy megrendelőik neheztelését vonják magukra azért, hogy az elvállalt munkát segéderő hiányában rosszul és késedelmesen végeznék be — elhatározták, hogy mindaddig nem dolgoztatnak, amíg a szakszervezet meg nem engedi, hogy annyi és olyan segédeket vehessenek munkába, amennyire és amilyenre műhelyeiknek szüksége van.

Ezek az ellentétek egy konkrét esetből kifolyólag élesedtek ki. Nemrégiben Glück József aradi festőmester a fővárosból egy szervezett munkást alkalmazott, Glück aradi munkásai erre kijelentették, hogy nem dolgoznak együtt a fővárosból jött munkással, mert ez szervezetlen. A meggyanusított munkás erre Pécskáról elhozta könyvét, amelylyel beigazolta, hogy tényleg tagja a budapesti szakszervezetnek s hogy április hó végéig be is fizette a szakszervezetbe tagsági díjait.

Az aradi festőmunkások annak dacára, hogy a fővárosi munkás beigazolta szervezett voltát, kijelentették, hogy még sem dolgoznak vele együtt és bojkott alá helyezték Glück műhelyét.

Az Aradi Építőiparosok Szövetsége pedig, mint amelynek kebelébe az aradi szobafestő, cimfestő és mázoló-mesterek legnagyobb része tartozik, a munkásoknak munkaadóikkal szemben követett eljárásából, a város zár alá helyezéséből és Glück József szobafestő mester műhelyének bojkottálásából megállapította, hogy a munkások megszegték a mesterekkel kötött szerződést, megszegték pedig anélkül, hogy erre a munkaadók a legcsekélyebb okot is szolgáltatott volna s ezért elhatározta, hogy hétfőtől kezdve a segédek többé nem a régi, megszegett szerződés alapján, hanem a szövetség által megállapított munkafeltételek alapján vehetők csak munkába.

A szobafestő mesterek ennek következtében ma este összes segédeknek felmondtak, üzemüket azonban csak annyiban szüntetik meg, hogy hétfőtől kezdve csak a szövetség munkafeltételei mellett vesznek segédet munkába. Ezidőszert tehát még sztrájk nincs, munkás-zárlat annál kevésbé, mert hiszen a mesterek szívesen dolgoztatnak tovább, ezen túl azonban már csak a szövetség munkafeltételei mellett.

A legsötétebb Aradmegyéből

Ezer bűntény.

Szaporodnak az analfabéták.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Aradvármegye hivatalos lapja mai számában közli azokat a közigazgatási, közművelődési, közrendészeti s egyéb általános érdekű adatokat, amelyek egyhangú és száraz számadataival is a legérdekesebb és legtanulságosabb képét festik a megyének. Elsőrendű helyet foglal el ebben a kimutatásban az a rész, amely a személy és vagyonbiztonság és a vármegyei tanügy adatait sorolja fel az 1906. évi októbertől 1907. évi március hó 31-éig terjedő félév alatt. Mert a személy és vagyonbiztonságnak szoros összefüggését a közművelődéssel még aligha bizonyította valami, minden kétséget kizáróbban, mint ezek az egymás mellé nyomtatott kimutatások. Nyilvánvaló ezekből, hogy Aradmegye azon részeiben, ahol a népiskolák látogatottsága, s ezzel kapcsolatban a művelődés valamivel nagyobb, észrevehetően kisebbek azok a számok, amelyek a bűntetteket, vétségeket és kihágásokat jelzik.

(Gyilkosságok és vérongzések.)

A személyes biztonság meglehetősen gyenge lábon állott az elmúlt félév alatt. 21) azon bűntettek vagy vétségek száma, amelyek egyesek testi épsége ellen irányultak. Gyilkosság az egész megye területén 8 történt. Ebből Aradra 2, a kisjenői és pécskai járásra pedig szintén 2-2 esett. Borosjenőn 1, Világoson szintén 1 gyil-

kosság volt. Szándékos emberölés büntette miatt perbe fogtak 5 embert. A szándékos emberölés terén a borosjenői járás vezet, ahol két esetben oltottak ki előre megfontoltan emberi életet. Arad 1, a borossebesi és elekijáras szintén 1-1 esettel szerepel a statisztikai kimutatásban. A halált okozó súlyos testi sértések száma az egész vármegye területén kisebb, mint a gyilkosságok száma. Összesen 6. Ezek közül 5 román vidékre esik, egy pedig a pécskai járásra. A súlyos testi sértés azonban már sokkal gyakoribb jelenség. 79 esetben történt feljelentés ily címen, s e téren összehasonlíthatatlanul vezetnek a románok. Legtöbb súlyos testi sértés a borosjenői járásban fordult elő, a mely 22 súlyos testi sértési esettel szerepel a kimutatásban. Tehát az előforduló összes eseteknek csaknem egy harmada e járásban történt. A második helyet szintén román vidék, a mária-radnai járás foglalja el 11 esettel. Könnyű testi sértés miatt eljárás folyt 117 esetben. Itt is román vidék, a mária-radnai járás vezet, a hol 31 esetben történt könnyű testi sértés. Közvetlen Mária Radna után következik a borosjenői járás 22 és a világosi járás 18 könnyű testi sértéssel.

A személybiztonság ellen elkövetett bűntettek és vétségek száma összesen 215. Ebből a nyomozás 200 esetben eredménnyel járt, 15 esetben azonban nem sikerült a tettest ki nyomozni.

(Rablások és lopások.)

A vagyonbiztonság még a személyes biztonságnál is rosszabb volt, ami természetes is, mert hiszen a vagyon elleni bűntetteknel többnyire háttérbe szorul az egyéni bátorság. A rablások száma még meglehetősen csekély (4), de annál kétségbeejtőbb a lopások esete, amelyek 631 esettel szerepelnek a megye vagyonbiztonsági statisztikájában. A rablások túlnyomólag a borosjenői járásra esnek (3), a lopások terén pedig a kisjenői járás vezetett az elmúlt félévben 112 esettel 107-el a világosi járás második, 92 esettel a borosjenői járás a harmadik helyre szorult. Legkevesebb volt a vagyonbiztonság elleni bűntett és vétség Aradmegye legmagyarabb vidékén, a pécskai járásban, ahol mindössze csak 27 lopás történt s ellentétben a ternovai járással, csaknem valamennyi tolvajt ki nyomozták és megbüntették.

Aradmegye egész területén 1906. októbertől 1907. március 31-ik 635 bűntettet és vétséget követtek el, melyekből 558 esetben sikerült ki nyomozni a tettest. 77 esetben a nyomozás sikertelen maradt.

(Ezer bűntett.)

Az egyéb bűnesetek statisztikája a következő. Életveszélyes fenyegetés címén törvény elé állítottak 3 egyént a borossebesi járásban; idegen vagyon rongálása miatt a mária radnai járásban 16, a borossebesiben 12, a ternovaiban 8 esetben folyt vizsgálat. Összesen tehát 36 esetben. Betöréses lopás csak Borossebesen és Kisjenőn történt. Az előbbi helyen 3, az utóbbiban 2 esetben. A pénzhamisítás terén a borossebesi és ternovai járás járnak elől. Ily címen 6 nyomozást vezetett az ügyészség. A sikasztások két járás közt oszlanak meg. A ternovaiban 6, a kisjenőiben 5 volt, s mind a 11 esetben sikerült fülön fogni a bűnt. Okirat hamisítás csak a ternovai járásban történt. Hatóság elleni erőszak miatt elítéltek 2 egyént, erőszakos nemi közöselés miatt szintén annyit.

Végeredményében az egész vármegye területén Arad városát kivéve 914 bűntett és vétség fordult elő az elmúlt fél évben. Összesen ki nyomoztak 814 bűnt, tehát kerék 100 azoknak a bűnösöknek a száma, a kiket az igazságszolgáltatás keze el nem ért.

Tüzeset az elmúlt félévben 158 volt. A tűz keletkezésének oka 81 esetben gondatlanság, vagy véletlen szerencsétlenség, 37 esetben állítólag gyújtogatás, 40 esetben pedig kideríthető nem volt.

(16.474 iskolázatlan gyerek.)

A tanügyi statisztika nem kevésbé érdekes adatokkal szolgál s magyarázatát adja nagyjából azoknak a jelenségeknek, amelyek a bűnügyi statisztikában oly szembeötlők. A vármegye területén fenálló népiskolák látogatottságát feltüntető táblázatból megállapítható, hogy az elmúlt félévben Aradmegyében összesen 57.379 tanköteles gyermek volt. A tanköteles nebulóknak azonban több mint egy harmada sohasem járt iskolába s így igen jelentékeny azoknak a száma, akiknek a számára hiába találtak fel a betüvetés meste ségét. Természetes, hogy azokon a vidékeken, ahol az iskolába nem járó tankötelessék száma nagy s így a közművelődés is alacsonyabb fokon áll, több a bűnesetek száma s ezek a vidékek szolgáltatják a legtekintélyesebb adatokat a bűnügyi statisztikában. Aradmegye iskolába nem járó tankötelessének száma 16.574. Oly szám, amely valóban megdöbbenti az embert. Lehet, hogy az iskolamulasztók ellen alkalmazott intések és bíróságok nem eléggé szigorúak, dacára annak, hogy ugyancsak bőven alkalmazzák őket. Az elmúlt félévben mintegy 15000 intés és bírságolás történt, de nem sok eredménnyel, mint azt az iskolába nem járó tanköteles gyermekek nagy száma mutatja. Az intések még leginkább a mária radnai járásba használtak, ahol 2776 intés után csak 492 bírságolás történt. Legtöbb szülőt a borosjenői járásban bírságoltak meg (603), de azért a tankötelessék 50%-a mégsem járt iskolába. Legkevesebb volt az iskola kerülőök száma a mária radnai járásban, ahol az összes tankötelesséknek egy hetede, s legtöbb a borosjenői és ternovai járásban, ahol a tanulók fele nem járt iskolába.

Aradmegye magyar vidéke a tanügyi statisztikában is előkelő helyet foglal el. Itt a tanulóknak csak egy ötöde nem járt iskolába, s mindössze csupán 47 esetben került sor a bírságolásra.

Összehasonlítva a bűnügyi statisztika adatait a tanügyi statisztikáéval, megállapítható, hogy ahol a közművelődés állapota a regresszszabb, ott a legsiralmasabb a közbiztonság és a vagyonbiztonság is, s ez a statisztika is bizonyítja annak, hogy a közművelődés emelkedésének szükségszerű következménye a közbiztonsági állapotok javulása és viszont.

Erdőpanama Aradmegyében.

Elkezelt pénzek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Az utóbbi ipőben tömegesen érkeztek a feljelentések Aradvármegye közigazgatási erdészeti bizottságához, hogy Talács aradmegyei község volt urbéréseinek erdőségeiből és legelőiből befolyó összegek eltűntek. A község volt urbéréseinek ugyanis több ezer holdra menő erdősége és legelője van s ezeket árverés útján adják el a birtokosságnak választott tisztviselői.

Nagyhalmágyi tudósítónk arról küld most értesítést, hogy az árveréseken befolyó összegek úgy eltűntek, hogy a bevételeknek nyom sincsen a számadásokban. Páll Miklós m. kir. erdőmester hivatalos jelentést tett erről a szabálytalan vagyonkezelésről a vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának, amely elrendelte a vizsgálatot s ennek vezetésével Lovich Gyula nagyhalmágyi főszolgabíró bizta meg.

Lovich főszolgabíró, Páll Miklós erdőmester és Szántó Károly járási számvevő közreműködésével két napig folytatta a vizsgálatot, amelynek során meglepő szabálytalanságok és a vagyoni kezelés körül visszaélések kerültek napvilágra.

A vizsgálat kiderítette, hogy *Márzsa* György az urbéri birtokkezelőség elnöke titokban megtartott árverésen 40-50 korona értékű fákat 4-5 koronaért és egy liter pálinkáért árverelt el. Az árverésen befolyt pénz legnagyobb részét magánál tartotta. A vizsgálat kiderítette, hogy a hiány több száz koronára rug.

A vizsgálat eredményének alapján az erdészeti bizottság az urbéri birtokok vezetősége ellen megtette a *bűnvádi feljelentést* és a választott tisztviselőket *állásukból elmozdította*.

Harc az aljegyzőségért.

Izgalmas választás a megyén.

Előkészületek a közgyűlésre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Ha valamely nyájas idegen április 23-án elvetődik Aradvármegye székházába, meglepődve és áradozó elismeréssel látná azt a meleg érdeklődést, amelyet a törvényhatósági bizottság tagjai a megyei közügyek iránt tanúsítanak. Mert rég nem seregett össze annyi közbizalmi mandatárius és virilista a székház aranyfehér stukaturos disztermében, mint a mennyi a 23-iki szimpla, érdekesebb tárgyakat nélkülöző közgyűlésre Aradra fog rándulni. Nem is a közel kétszáz pontból álló tárgysorozatnak, hanem ennek csupán egyetlenegy *tárgyának* van akkora vonzóereje, hogy Szemlaktól Talpasig és Medgyesbodzástól Nagyhalmágyig fölkerelkednek a mezei hadak és sűrű rajokban ellepik a közgyűlési termet. A vonzó tárgy mi más lehetne, mint egy Magyarhonban mindenkor becézett, erősen kultivált *választási aktus*, voksolás a szeretett jelölt mellett, ami fölér minden áldozattal, ami jobban megmozgatja a törvényhatósági bizottság kissé lomha apparátusát, mintha a megye legvitalisabb érdekeinek megvitatása volna napiranden.

A tavaszi közgyűlésnek csemegéje ezuttal egy másodosztályú szolgabírói és egy harmadik osztályú aljegyzői állás betöltése. Helyesebben nem is mindkét választás izgatja a megyei kedélyeket, hanem csak az egyik, az aljegyzői, mert szolgabírónak egyhangulag *Hunyár* Algernon aljegyzőt fogják megválasztani, aki már három hónapja helyettesi minőségben tölti be ezt az állást. A bizottsági tagok fölvonultatása, az erős küzdelem a jelentéktelen aljegyzői állásért folyik, amelyért *Török* Ferenc dr. első és *Magyari* László dr. másodosztályú közigazgatási gyakornokok versengenek. Mindkettő nagy pártot toborzott már magának és míg *Török* hívei inkább a központból kerülnek ki, addig *Magyari* szavazóit hirszerint a perifériák fogják szállítani.

Jövendőbe bocsátkozni ennél a választásnál is hálátlan dolog, de a közhangulatot és a jelöltek szolgálati idejét tekintve, igen valószínűnek látszik, hogy a közgyűlés aljegyzővé *Török* Ferencet fogja megválasztani, aki február 1 je óta látja már el az árvaszéki aljegyző teendőket. A megye vezető férfiai most is érvényesíteni akarják azt a régebben fölállított elvet, hogy a megüresedett szolgabírói és aljegyzői állások betöltésénél a jelöltek egyforma képesítése mellett a főszempont a szolgál-

lati idő legyen. Így most is az az óhaj, hogy az aljegyzőválasztásnál a megye közbizalmából *Török* Ferenc kerüljön ki győztesül, mert az ő három évi szolgálati idejével szemben *Magyari* László csak félévét mutathat föl. *Törököt* Hunyár Algernonnal együtt három év előtt nevezte ki *Urbán* Iván főispán közigazgatási gyakornokká, míg *Magyari* csak tavaly októberben lett a megye díjazott tisztviselője.

A két gyakornoknak a bizottsági tagok szavazataiért való mérközése elé megyszerte nagy érdeklődéssel néznek, bár az esélyeket ismerők határozottan jelentik, hogy ez a választás nem hoz meglepetést és a szolgálati ranglétrán elősőbbiséget élvező *Török* Ferenc mint érdemesebb most fog az aljegyzői karba kerülni fiatalabb vetélytársával szemben.

Az amatőr fényképkiallításról.

— A Kovács Ferenc-Barabás-ügyhöz. —

Háborúság a faszövetkezet körül.

Még egy nyilatkozat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Mint a hogy előre jeleztük, pontosan megérkezett ma a közgyűlési határozatokat megtámadó részvényesek nyilatkozata az *aradi első tűzifa és szénbeszerzési* szövetkezet igazgatóságának tegnapi nyilatkozatára. A nyilatkozat fentartja azt az állítást, hogy tényleg történtek holmi mulasztások a közgyűlés kihirdetése körül s most már valóban csakis a törvényszéktől függ, mennyiben mérlegeli a részvényesek tekintélyesebb részének panaszát az igazgatóság védekezésével szemben.

A nyilatkozatot, a mely eltérőleg a törvényszékhez benyújtandó beadványtól, az igazgatóság megválasztását sem tartja szerencsésnek, a következőkben adjuk:

Az aradi tűzifaszövetkezet alakuló közgyűlése ellen beadott felelőszövegünkben kifolyólag a közgyűlésező érdekeltek részéről utnak eresztett hírlapi mosakodással szemben bátrak vagyunk a következőket válaszolni.

Annak előrebocsátásával, hogy a részünkről inkriminált s a részvényesek összességének érdekeit mélyen sértő eljárást, holmi cikornyás törvénymagyarazatokkal igazolni nem sikerült, megállapítjuk a következő tényeket.

1. Az a bizonyos, közgyűlést hirdető hírlapi közlemény ugyanaznap látott csak napvilágot, amely napra a közgyűlés hirdette volt és így nyilvánvaló, hogy ez a *kétségtelenül tendenciózus eljárás* meghozta azt a természetes eredményt, hogy akik legjobban voltak érdekelve, de bokros teendőik folytán napközben hírlapot olvasniok nem lehet, — elestek a közgyűlésen való részvétel lehetőségétől.

2. Épp szombati napra esvén a mondott közgyűlés, amikor tehát iparos, kereskedő késő estig leginkább van elfoglalva, már eleve ki volt zárva, hogy ezen napnak esti 6 órájkor a polgárok, illetve részvényesek tekintélyesebb része megjelenhessék.

3. Ha az összehívóknak az intenciója minden bírálaton felüli lett volna, a kölcsönös regárd legelemibb szabályait követve, az alakuló közgyűlést néhány nappal korábban hirdetik meg, — maga a közgyűlési terminus pedig nem egy szerencsétlenül megválasztott, hanem olyan napra tűzetett volna, amikor a megjelenésben az érdekeltek egyike sincs akadályozva t. i. valamely vasárnap délutánra.

4. Tény az is, hogy a résztvevők száma alig volt 80 és ezek tekintélyes része is csupán érdektelen szemlélő volt. És ezek rendelkeztek mintegy hétszáz részvényesnek *kardind-lis érdekei fölött*.

5. A t. nyilatkozat író mintegy sértett egyéni ambiciónak tulajdonítja fellebbezésünket. Itt koncedálnunk kell, hogy igazza van, csak hogy ez a mi ambiciónk, amennyiben egyéni jellegű, abban esucosodott ki, hogy ott kívántunk látni az igazgatóságban olyan egyéneket, akik vagyoni, erkölcsi és társadalmi súlyuk által a szövetkezetnek eleve oszlopai gyanánt szolgálhattak volna. Viszont a leghatározottabban perhorekálnunk kell az igazgatóság olyatén alakulását, ahol azon fölöttébb tiszteletreméltó egyének mellett, akik az igazgatóságba beválasztottak, olyan egyének viszik a tenort és suhogtatják a vezéri pálcát, akik mint ezt különösen iparos polgártársaink konstatálhatják, a vizsálykodás csiráit hintegetik szerte szét és hasznos tevékenység helyett, a békétlenséget teszik permanenssé.

Egy részvényes.

Az aradi első tűzifa és szénbeszerzési szövetkezet igazgatósága és felügyelő-bizottsága egyébként ma este 6 órakor tartotta első ülését, melyen ugy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottság tagjai teljes számban megjelentek. Miután a jegyzőkönyv hitelesítő bizottság az alapszabályokat és a közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítette, az igazgatóság saját kebelében megalakult s megbizta *Lukácsy* Lajos szövetkezeti ügyészt, hogy az alpszabályok jóváhagyása és a cégjegyzés iránt az intézkedést haladéktalanul tegye meg. Egyben elhatározta az igazgatóság, hogy az alaptőke növelése céljából újból felhívást s aláírási ivateket bocsájt ki, hogy a kik még belépni óhajtanak, az ivateket aláírassák. Végül elintézték a napirendre tűzött egyéb folyó ügyeket és szervezési teendőket.

Szobrász és rendfőnök.

Megvádolt művész.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Egy immár két éve huzódó pörösködés ért valamivel közelebb a végleges befejezéséhez az aradi törvényszék felelőviteli tanácsának mai ülésén. Arról a perről van szó, amelyet *Csák* Cirjék dr. minorita rendfőnök *Fényes* Kálmán dr. ügyvéd útján indított *Albert* Andor aradi szobrász ellen. A szobrászt azzal vádolták meg, hogy a rend tulajdonát képező 51 darab vésőt és egy pontozó gépet 90 korona értékben 1905. évi július hó 18-án nyitott helyről eltulajdonított. A megtartott tárgyaláson kiderült, hogy a feljelentés teljesen alaptalan volt. A művész erre az ügyészségnél vádat emelt *Csák* Cirjék és *Fényes* Kálmán ellen hatóság előtti rágalmaszásért.

Az ügyészség vállalta a vád képviselését s így *Csák* Cirjék és ügyvédje a vádlottak padjára kerültek. *Csák* Cirjék azért, mert ráfogta *Albertre*, hogy lopott, *Fényes* Kálmán pedig azért, mert megtette a feljelentést az aradi rendőrségnél, noha kellő gondosság és körültekintés után rájöhett volna arra, hogy a szóban forgó szerszámok *Albert* tulajdonát képezik.

Csák Cirjék tagadta, hogy ő *Fényes* Kálmánnak határozott utasítást adott volna arra nézve, hogy *Albert* Andor ellen feljelentést tegyen. Ő csupán azzal bizta meg, hogy miután

a rend tulajdonos képező vésők és pontozó elvesztek, mint ügyvéd, legjobb belátása szerint járjon el s hasson oda, hogy a tárgyak a rend birtokába visszakérüljenek. Arra nézve azonban, hogy ki ellen lépjen fel, nem adott utasítást, még kevésbé arra, hogy Albert ellen tegyen feljelentést.

Fenyves Károly beismerte, hogy ő saját felelősségére jár el az ügyben. Csák Cirjéktől utasítást nem kapott, de egyuttal tagadta, hogy gondatlansággal, vagy kellő körültekintés nélkül járt volna el, ő Albertet nem vádolta lopással, csupán gyanújának adott kifejezést.

A büntető bíróság elfogadta az első és másodrendű indított védekezését s *felmentette* a vádlókat a vád és következményei alól.

Albert Árpád képviselője utján bejelentette felelősségét az ítélet ellen, s ez alapon ma foglalkozott ez ügyvel az aradi törvényszék, mint felelősségi bíróság. A rendkívüli bonyolult ügynek a felelősségi tárgyalása is meglehetősen viharos volt s mintegy másfélórát tartott, a törvényszék azonban indokainál fogva *helyben hagyta* az első bíróság ítéletét, Sértett képviselője az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be.

A többség terrorizál.

*

— Engem a házszabályok kezelésében azon elv vezérel, hogy azokat erőlyesen, pártatlan szigorúsággal kell kezelnem. Másik elvem a *kisebbség védelme*, mert az a felfogásom, hogy a házszabályokat a kisebbség érdekében alkották és a kisebbséget brutalitásokkal illetni annál kevésbé engedhetem meg, mert a magam pártját sem óvhatnám meg a hasonló inzultusoktól.

*

E jelentős szavak ma hangzottak el Justh Gyulának, a képviselőház elnökének ajkairól. Súlyos kijelentés ez, amely ékesen szól a parlamentarizmust fenyegető veszedelméről. Hogy mely oldalról készülnek kikezdeni a nemcsak a Dunamenti cifra palotában honoló, hanem a nemzet lelkében is gyökerező népképviseleti rendszert, azzal sem marad adós a nyilatkozat. A képviselőház többsége, amely törpe kisebbségből hatalmas az egész ülésrmet betöltő majoritássá lett, amely évtizedeken át folytatott, alkotmányos hadakozásai és guerillakodása során különböző hangnemekben ugyan, de állhatatosan a kisebbség szent jogainak védelmét fujta: rövid többségi uralma alatt hirtelen elfelejtette a régi notáját és míg a maga szónokai-val szemben megköveteli az elnöktől, hogy a tárgyra nem tartozó locsogást is megengedje, addig az alig két tucatnyi ellenzéklet fanatikus türelmetlenséggel még jogai érvényesítésében is meg akarja gátolni.

E törekvés eszközeül nem adja oda magát Justh Gyula. Az akarata végrehajtásában amugyis korlátlan többség ne falánkoscodjék, hanem lássa be, hogy a régente maga követelte jogra számot tarthat a mai ellenzék is. Ez lehet keblemetlen és kényelmetlen, mert kissé megakasztja az ország ügyeinek egészen házilag való elintézését, de nem ok és nem jogcím arra, hogy a népképviseleti megbízással a Házba küldött törvényhozókat legjobbnak vélt kötelességük teljesítésében prepotenciával, már a sámbeli tulsuly által adott könnyűséggel meggátolják.

Egy jól ismert mondást variálva, valóban elmondható, hogy a *többség kötelez*. Felelő-

sége tudatában elsősorban higgadtságra és megfontolásra, nehogy meggondolatlanságra ragadtassék, másodsorban béketűrésre a gyöngébb és ezért rendszerint heveskedőbb kisebbséggel szemben. Brutalitással illetni az erőtlent nemcsak lovagiatlan, hanem észszerűtlen is, mert — amint azt éppen a jelenlegi többség tagjai igen jól tudják — az erőszak nyomán erőszak jár. Terror terrort szül és bölcs legyen, aki meg tudja mondani, hogy hol végződik a jog sutba dobását követő pusztulás a nemzet erkölcsi és anyagi javaiban. Az a pusztítás, amit a magunk önértetében és a világ megbecsülésében ismét el kellene szenvednünk . . .

EGYESÜLETI ELET.

(*) „Az Asztalos Sándor Társaság“ e hó 21-én d. e. 11 órakor rendes heti értekezletet tart a színházi sörözőkban.

(*) A Kossuth Lajos betegs. és temetkezési egyesület 1907. évi április hó 21-én, d. u. 3 órakor, az egyesület saját helyiségében, Weitzer János-utca 6. sz. a. választmányi ülést tart, melyre a tagokat ez uton is meghívja Klein Ignác, elnök. Tárgysorozat: 1. Pénztári jelentés. 2. Jegyzőkönyv hitelesítése. 3. Esetleges indítványok. 4. Új tagok felvétele.

József főherceg és a kis Kohn.

Öngyilkosság a kaszárnyában.

A főherceg vizsgálatot indít.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 20.

Katonai körökben nagy föltűnést keltő esetről ad hirt fővárosi tudósítónk. Egy Kohn nevű budapesti honvédhuszár öngyilkosságot követett el, mert följebbvalói neve miatt türhetetlenül üldözték és bántalmazták. Az öngyilkosság tudomására jutott József főhercegnek, aki az ügyben a legerélyesebb vizsgálatot rendeltette el.

Az esetről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A népligeti József-főherceg laktanyában öngyilkosság történt. Kohn Henrik közlegény, akit neve miatt üldözték, csufoltak, kétségbeesésében felakasztotta magát. Kohn az első számú honvédhuszárezredbeli, vadkerti születésű 22 éves közhuszár. A fiut szolgálatának első napjától kezdve gonyolták, üldözték följebbvalói, különösen az őrmesterének szurt szemét a meglehetősen ügyetlen fiu, aki ettől kezdve céltáblája lett az egész század szellemességének.

Kohn nyugodtan türte az otromba viccelődést és valóságos megváltás volt rá, hogy egy napon kórházba került, mert lovaglás közben erős feldörzsölést szenvedett. Szerdán került vissza a kórházból a kaszárnyába. A viccelődések újra megkezdődtek és most már annyira sértők voltak, hogy Kohn nem tudta őket tovább tűrni. Bosszút nem állhatott bántalmazóin, elhatározta tehát, hogy öngyilkossá lesz. Tegnap délelőtt felrevonult és felakasztotta magát.

Az öngyilkosságot csak későn vették észre, mire a kötelek levágták, Kohn már halott volt. A századparancsnok hamarosan el akarta takarítani az utból a holttestet, ekkor azonban váratlan meglepetés történt.

Az öngyilkosság híre ugyanis egy két perc múlva elterjedt a kaszárnyában és *fülébe jutott*

József főhercegnek, aki néhány perccel előbb érkezett a kaszárnyába szemlét tartani. A főherceg azonnal szigorú vizsgálatot indított, személyesen kihallgatta a század legénységét és mikor megtudta, hogy mi kergette halálba a szerencsétlen közlegényt, megbotránkozásának adott kifejezést, hogy ilyesmi előfordulhatott.

Az öngyilkos Kohn októberben vonult be. Az első századhoz osztották be, a második századba, amelynek őrmestere Kun János. Mindenki üldözte, csufolta és azt kiabálta: „Kis Kohn, kis Kohn“. Ez megkeserítette életét. A szerencsétlen igen rossz lovas volt, gyakran fel is sebezte magát.

Tegnap kilenc órakor kezdődött a lovaglás, amelyen jelen volt a főhadnagy Kemény Elemér báró is. Féltilkor valaki elkiáltotta magát:

— Hol a kis Kohn?

Ekkor vették csak észre, hogy Kohn hiányzik. Két legényt küldtek el a keresésére. Keresték is mindenfelé, de nem találták meg. Legutoljára mentek le a nyerges műhelybe és egy nyerges állványon ráakadtak a felkötött közlegényre. A két huszár rémülten rohant végig az udvaron, ahol meglátta őket József főherceg. Megállította őket, s ők elmondották az esetet. A főherceg azonnal összehívatta az egész századot.

— Fiuk, mondotta, ma egy bajtársatok öngyilkos ett. Fiatalon, meggondolatlanul cselekedett, eldobta magát az életét, amelynek élvételéhez csak az uristennek van joga. Ő adta, ő veheti el. Ily tettet többet nem akarok megérni.

Hüttner József százados azután felszólította a legénységet, hogy aki tud valami közelebbit az öngyilkosságról, aki előtt Kohn panaszkodott, az jelentkezzék. Négyen léptek ki a sorból, egy tizedes és három közlegény, akik jelentkeztek, hogy beszélni óhajtanak. A négy legényt bevezették az osztályirodába, ahová be ment a főherceg is és egyenként kihallgatta őket. A legények, akiknek vallomását jegyzőkönyvbe vették, egybehangzóan a következőket vallották:

— Kohnt mindenki kis Kohnnak hívta. Két nap előtt sirva panaszkodott az őrmesternek, hogy a teste tele van sebekkel, nem tud ovagolni. Az őrmester azonban nem hitte el, kinevette és kényszerítette, hogy lovagoljon. Többször fakadt ki:

— Borzasztó, rettenetes, meggyilkolnak!

Egy nap előtt pedig kijelentette, hogy agyonlővi magát.

A főherceg végig hallgatta a négy legény vallomását és többször így szólt a tisztetekhez:

— Hallatlan, megfoghatatlan!

Az eset nagy megdöbbenést keltett a kaszárnyában. A legénységet mindenfelől hazahívták, tudtukra adták, hogy egész nap nem lesz gyakorlatozás. A főherceg egy órákor hagyta el a kaszárnyát, előbb azonban behívatta irodájába Yull Alfréd őrnagyot, akinek tudtára adta, hogy tisztán akar látni ebben az ügyben, tudni óhajta, ki a bűnös és *szigorú megtorlást kíván*.

Yull őrnagy délután hívta össze az egész legénységet. Szép beszédet intézett hozzájuk, óvta őket az ilyenfajta bűnöktől, azután egyenként kihallgatott mindenkit, hogy akinek valami panasza, baja van, akit üldöznek, vagy bántanak bármiféle okból, mondjon el mindent, mert a főherceg tudni akarja, kiket bántanak és hogyan bántanak a legénységgel. Az esetnek nagyon komoly következményei lesznek.

A jegyzőkönyveket mindenik vallomásról elküldötték a főhercegnek, aki rendkívül érdeklődik a dolog iránt és ma délelőtt kétszer telefonált a kaszárnyába.

Kohnt kocsin kivitték a bonctani intézetbe, ahol levetkőztették és megállapították, hogy teste tényleg tele van sebekkel. Temetése holnap délután három órakor lesz és azon minden valószínűség szerint meg fog jelenni a főherceg is.

Egy magasrangú katonatiszt így nyilatkozott egy újságíró előtt:

— Elolvastam a jegyzőkönyveket és hitelesen meg van állapítva, hogy Kohn komoly, engedelmes és szófogadó katona volt. Így volt a főhadnagy Kemény Elemér báró is. Az őrmester se tagadhatta, hogy jó fiu volt, de épen nem termelt lóra. Rendes körülmények között csak igen kis botrány lett volna a dologból, de jelen volt a fenséges ur. akinek halvány sejtése sem volt róla, hogy a budapesti kaszárnyákban mindennapos dolog, *évtizedes hagyomány, hogy az embereket a halálba üldözik vallásuk és külsőjük miatt.* Nem lehetetlen azonban, hogy ennek az esetnek a következményei lényegesen meg fogják változtatni a kaszárnyák erkölceit.

Katonai körökben mindenképen nagy érdeklődéssel néznek a főherceg ítélete elé.

Az analfabéták.

— Arad megye hirdetménye. —

Tekintettel arra, hogy megyénkben a gyermekek 33 százaléka nem jár iskolába, melegen ajánljuk

a legközelebbi képviselőválasztásra dusan felszerelt analfabéta-raktárunkat.

Nagy választék! Nem svindli!

A nagyrabecsült kormány szives támogatását kéri

KÁROLYI GYULA gróf,
elődöszerintli üzlettulajdonos.

Fábry Sándor az Acsev. vezérigazgatója.

A végrehajtó-bizottság jelölése.

Uj vasuti vonalak.

— Az Aradi Közlöny tudóstíjatól. —

Arad, április 20.

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága holnap délelőtt ülést tart, amelynek legfontosabb tárgya a *Vásárhelyi Béla* halálával megüresedett vezérigazgatói állás betöltése. A *Nachtnébel* Ödön előnökle alatt *Csernovits* Diodor dr., *Fábián* László és *Urbán* Ivánból álló végrehajtó-bizottság mai ülésén egyhangulag azt határozta, hogy a holnapi igazgatósági ülésnek vezérigazgatóul *Fábry* Sándornak, Békésvármegye és Hódmezővásárhely főispánjának megválasztását ajánlja. Az igazgatóság holnap kétségtelenül elfogadja a végrehajtó-bizottság javaslatát és egyhangulag *Fábry* Sándort emeli a vasutársaság vezérigazgatói székébe.

E szerencsés választással *Boros* Béni és *Vásárhelyi* Béla örökébe minden tekintetben rátermett, kiválóan képzett és széles látókörű egyéniség ül. Mert *Fábry* Sándor, aki önerejéből küzdötte fel magát az ország egyik legelső közgazdasági és közigazgatási szaktekintélyévé, méltóan fogja betölteni azt a diszes, de egy szersmind felelősségteljes állást, amelyet holnap az igazgatóság bizalmából elfoglal. A vasut magas színvonalának megőrzésében és emelésében aligha merül ki az új vezérigazgató működése. Negyedszázados rendkívüli eredményes közéleti szerepléséből méltán remélhető, hogy *Fábry* részt fog kérni Arad közéleti mun-

kasságából is és kezdeményezéseivel, gazdag tapasztalataival közreműködik majd, az Aradváros javát szolgáló alkotások létesítésén.

Mint értesülünk, *Fábry* május 1-én foglalja el végleg a vezérigazgatói állást. Minthogy ez nem összeférhetlen két főispánságával, ezekről csak az aratási munkák befejezése után fog lemondani. Vezérigazgatói szerződésének feltételeit is ma állapította meg a végrehajtó-bizottság. Ezek szerint a vezérigazgató évi fizetése 18000 korona, lakbére és uti átalánya 3000—3000 korona. E mellett tagja marad a vasutársaság igazgatóságának és eddigi közszolgálati idejének megfelelő nyugdíjigénye biztosított. A szolgálati szerződés tíz évre szól és ha lejáratá előtt egy évvel kölcsönösen föl nem mondják, akkor a szerződés érvénye automatice egy-egy évre megújul. Az esetben, ha az állam e szerződés tartama alatt magához váltaná az arad—csanádi vasutakat, az új vezérigazgató 50000 korona végkielégítést kap. Az új vezérigazgató helyettese *Sármezey* Endre főfelügyelő lesz.

Fábry Sándor megválasztása a társaság nagyrésztvényeseinek óhaja, amelyet melegen támogat a kormány is, mert benne látja azt a hivatott férfit, aki a legsikeresebben irányíthatja az arad—csanádi vasutársaságot, az országnak ez egyik legnagyobb szabású közlekedési vállalatát.

Az új vezérigazgató életrajzi adatai a következők: Csabán 1859-ben született és a középiskolának Csabán, Szarvason és Selmechánynán való kitűnő elvégzése után Erlangen-ben egyetemi tanulmányokat folytatott és a várüzereknél katonai szolgálatot teljesített, mely után tartalékos hadnagygyá neveztetett ki. Alkamvizsgálat után 21 éves korában Békésvármegye szolgálatába lépett és előbb másod-aljegyzővé, egy év múlva pedig első aljegyzővé választották meg. Kevéssel utóbb a gyomai járás főszolgabírája lett, három év után pedig a megye főjegyzőjévé választották. Ebben az állásban 5 évig szolgálta megyéjét, amely kitűnő munkásságának elismerésül ezután a törvényhatóság első tisztviselői székébe, az alispániba ültette. Ebben a diszes állásban 12 évet töltött, míg tavaly április 21 én, tehát éppen egy esztendeje Békésvármegye főispánjává nevezték ki.

Fábry Sándornak a szomszédos törvényhatóság vezető állásaiban kifejtett munkássága maradandó nyomokat hagyott vármegyéje annaleseiben. Jelentős közgazdasági működése mellett számos kulturális, közlekedésügyi és közegészségügyi intézményt létesített, vagy segített kiépítéséhez és közöttük nem egy valójában neki köszönhető megalkotását. Így, hogy csak a főbbeket nevezzük meg, *Fábry* érdeme a híres gyulai közkórház, a békési középiskolák és az állami ut megépítése, a vasuti hálózat kibővítése, munkásügyi intézmények megalkotása stb. Közgazdasági érdemei honorálásaként az Arad—csanádi vasutársaság mintegy háromnegyed évvel ezelőtt igazgatósági tagjává választotta *Fábryt*, aki ezidőben az országos jelentőségű Duna-Tisza-csatorna eszméjének újból való sikeres fölvetésével halálra kötelezte az országnak sok milliónyi lakosságát.

A holnapi igazgatósági ülésnek a vezérigazgató megválasztásán kívül tárgyai lesznek még, a múlt évi zárszámadások megállapítása és az évi közgyűlés napjának és tárgysorozatának meghatározása. A közgyűlés napjára május 26-át javasolja a végrehajtó bizottság, mely előterjesztést tesz az igazgatóságnak az alap szabályok néhány szakaszának módosításán kívül aziránt is, hogy a *pécska-nagylaki* és az *arad-nagykikindai* tervbe vett vasutvonalak

rendes nyomtávuaknak építtessenek ki. A pécska nagylaki vonal által az arad-szegedi ut 32 kilométerrel rövidülne meg és így csaknem egy órával rövidebb idő alatt teszik majd meg az Acsev. vonatal az arad-szegedi utat. Ez a vonal érintené Sajtény községet és közvetlenül Nagylak községbe vezetne, amelynek mostani állomása 4 kilométerre van a községtől. Ezek az új vasuti vonalak annál dicsőreteresebb alkotásai a társaságnak, mert kiépítésükhöz az érdekelt községektől semmiféle hozzájárulást nem kíván.

Az 1906 évi zárszámadások az előző évhez hasonlóan szép eredményt mutatnak föl és az idén is nemcsak az elsőségi, hanem a törzsrésztvények is 6 százalékos osztalékot kapnak a tartalékalapok megfelelő dotálása után. Új számlára 96,000 koronát javasol a végrehajtó bizottság átvinni, amely összegből 50,000 koronát a makói hid építésének alapjára kérnek fordítani. A folyó év üzleti kimutatásai a vasut jövedelmezőségét még a tavalyinál is kedvezőbbnek tüntetik föl, amennyiben az 1907. év első három hónapjának bevétele 46,000 koronával nagyobb, mint a tavalyi volt.

Végül fölemlítjük, hogy a valószínűleg május 26-án tartandó közgyűlésen az igazgatóságban is változás fog történni.

A sztrájk kiskatéja.

Miért sztrájkoljunk?

Vezérfonál a mellényzsebben.

Arad, április 20.

Tekintettel arra, hogy az utóbbi időkben napról-napra halljuk, hogy valami miatt sztrájk tört ki, időszerűnek látjuk, hogy felhívjuk a nagyközönség figyelmét arra a korszakalkotó munkára, amely hivatva van a nagyközönséget a szelrozsza minden irányában afelől: vajjon mi is a sztrájk és miért sztrájkoljunk. A korszak-, mégpedig kőkorszakalkotó munka a közel jövőben fog megjelenni, de mi már most abban a kellemetlen helyzetben vagyunk, hogy néhány kis kátészerű, kérdésekből és feleletekből álló részt közölhetünk belőle. Ime:

Első fejezet.

- Kit nevezünk jó sztrájkolóknak?
- Jó sztrájkolóknak azt nevezzük, aki a munkát a legkülönbözőbb okokból be tudja szüntetni, nem feledkezvén meg arról, hogy a munkaadó apjának istenét több diszitó jelzővel ékesítse.
- Mit cselekszik a jó sztrájkoló?
- A jó sztrájkoló nem cselekszik semmit, csak rőpiratokat, melyeknél főleg az tartandó szem előtt, hogy a rendőrség elkobozza őket.
- És ha nem kobozza el?
- És ha nem kobozza el, akkor is azt kell állítani, hogy elkobozta.
- Mi célszerű tehát?
- Célszerű tehát a rőpiratokat nem meg rőpirni, ami által könnyen azt a hitet kelthetjük, hogy rőpiratok azért nincsenek, mert el vannak kobozva.
- Hogy kell ezt a közönség tudtára adni?
- Ezt ujjabb elkobozandó rőpiratokkal kell a közönség tudtára adni. Természetes, hogy költségkímélés céljából ezt a rőpiratot sem kell kiadni.

Második fejezet.

- Miért sztrájkoljunk?
- Miért ne?
- Miért sztrájkolhatunk még?
- Sztrájkolhatunk még minden másért is. Példának okáért sztrájkolhatunk, ha a munkaadó neje ikreket szül, illetve, ha ezt nem teszi. Sztrájkolhatunk, ha a munkaadónak szervezete hibás, vagy nem hibás. Magában az, hogy szervezete van, alapos ok a sztrájkra, mivel nem szabad más szervezetet elfogadhatónak tartani, csak azt, melyet a párttitkár csinált.

— Miért törhet ki ezenkívül a sztrájk?

— A sztrájk ezenkívül azért törhet ki, mert a kitérés ellenkezőjét, tudniillik a betörést a törvény és a tisztesség tiltja. Kitérhet még azért is, mert: 1. Magasan repül s daru, szépen szól. 2. Minden más hasonló és nem hasonló ok miatt.

Függelék

a munkaadók megvigasztalására.

- Mi szükséges feltétlenül a sztrájkhoz?
- A sztrájkhoz feltétlenül szükséges a munka, amelyet félbe lehet hagyni.
- Mi nélkül nincs tehát sztrájk?
- Munka nélkül tehát nincs sztrájk.
- Ha azonban munka van, mi nincs?
- Ha azonban munka van, nincsen sztrájk, mivel a sztrájk a munkaszünetet jelenti.
- Mi következik ebből?
- Ebből az következik, hogy mivel munka nélkül nincs sztrájk, munkával pedig szintén nincs sztrájk, tehát sztrájk egyáltalában nincsen.
- Mit csinálhat ez a körülmény?
- Ez a körülmény vigasztalhatja a munkaadókat. — zab.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: A csöppség, vigjáték. Este: János vitéz, operette. (Bérlét C.)
Hétfő: Carmen, opera. Fodor Oszkár né vendégtől-
léptével. (A. bérlétszünet.)
Kedd: Aranyvirág, operette. (Bérlét A.)
Szerda: Salome, színmű. Karácsonyi vers.
Bemutató előadás. (Bérlét B.)
Csütörtök: Salome, színmű. Karácsonyi vers.
(Bérlét C.)
Péntek: A milliárdos kisasszony, operette.
(Bérlét A.)
Szombat: Szép Ilonka, operette. Kun Irén bemu-
tatkozása. (Bérlét B.)

* **Aranyvirág.** A mai előadásról érdemes feljegyzést csinálni, már csak abból a szempontból is, hogy miként lehet rossz előadást produkálni a-kor is, ha a főszereplők a legjobbat nyújtják. *Kállay* kitűnő Aranyvirágja mellett *Leövey* brillians milliárdos volt. *Zalay Margit* nagyon szépen énekelt és ügyesen játszott. *Szathmáry* kitűnő herceg volt. Szinte hihetetlenül hangzik ezek után, hogy az előadás rossz volt. Ennek egyszerű magyarázata a végtelen unottság, mely a színpadon uralkodott. A nagy unalom átragadt a nézőtérre is, mely látva a színészek kétségbeesett vergődését hallva a zenekar rossz játékát, közel volt az elalváshoz. *H. G.*

* **Fodorné Aranka mint Carmen Aradon.** *Fodorné Aranka* asszony, ki egyre nagyobbodó sikerekkel gyarapítja műsorát az Operaházban, ahol oly rohamosan jutott a közönség kegyeibe, s ahol tegnap is egy nehéz Wagner szerepet kreált az „Istenek alkonyá” ban a fővárosi sajtó és a közönség részéről elismert általános nagy sikerrel, a ma esti vonattal érkezik Aradra, hogy résztvegyen a „Carmen” holnapi előadásán, amelynek címszerepében fog a népszerű fiatal énekesnő ezuttal bemutatkozni. Az illusztris művésznőnek bámulatot keltő hatalmas althangja nem ismeretlen városunk közönsége előtt, most azután alkalma lesz közönségünknek *Fodorné Aranka* kivételes színpadi művészi képességeit is megítélni, amelyekkel oly hamar lett *Fodorné* dalszínházunk oly sokat foglalkoztatott és kiválóan hasznos tagja.

* **A felső-bükki kuria.** Regény. Irta: Rudnai Győző. Rudnai Győző öt évi hallgatás után újra megszólalt. Ezuttal nem a poémák színes világát kereste fel; a való élet mozzanataiból szerezte be legújabb regényének alapeszméjét. Egy színes mese keretében elvonul előttünk a vidéki kuriai élet mozgalmas, nem nagy arányú, de mindenkor kedves világa. A könyv ára 3 kor. 50 fill. Minden könyvesboltban, valamint a „Pal-

las” irodalmi és nyomdai r.-t.-nál Budapest V., Honvéd-u. 10. kapható.

* **Schubert Jenny bucsuhangversenye.** E hó 28-ikán délután 5 órakor tartja *Schubert Jenny* operaénekesnő, az aradi színház volt kiváló tagja bucsuhangversenyét a Fehér Kereszt-szálló nagytermében. A hangversenyen a művésznőn kívül részt vesznek még lovag *Ferrari* és *Ladiszlay József*, az aradi színház tagjai, továbbá *Stroke Henrik* zongoraművész. A hangverseny érdekes műsora a következő:

1. Beethoven sonata Appassionata, *Stroke H.*
2. Baldelli, a mon di b ei, 3. Verd-Aida operából román *Schubert Jenny*. 4. Tosti, Ideale.
5. Meyerber, Hugenották operából nagy ária, lovag *Ferrari*. 6. Wagner: Wolfram versenydala *Ladiszlay J.* 7. Verdi-Aida gran duetto, *Schubert* és *Ferrari*. 8. Liszt Gaudeamusz Igitur, *Stroke H.* 9. Puccini: Manon operából, 10. Danko: Magyar dal, *Schubert J.* 11. Rotoli: Az én zászlóm, 12. Boitó: Mefistofeles Epilogus, lovag *Ferrari* 13. Balfe: Angol dal, *Ladiszlay J.* 14. Gomes: Guarauy nagy kettős, *Schubert J.* és *Ferrari*.

Az élvezetesnek ígérkező hangverseny iránt a város zeneértő közönsége körében nagy az érdeklődés.

* **A zöldségtermelés.** Hézagpótló munka jelent meg Légrády Testvérek kiadásában. A zöldségtermelés második kiadása ez, a melyet Bouché ismert munkája alapján *Kardos Árpád* dolgozott át. A könyvben 20 kép élénkíti a magyarázatokat. Ára csinos kiállításban 2 kor.

Beck válasza Kossuthnak.

Önállóságról szó sincs!

Az osztrák kormány nem enged.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 20.

Csak egy napig ringatódzhatt az ország a *Kossuth* Ferenc által festett hitben, hogy most ugyan nem, de 1917-en tul az önálló magyar vámterület következik. A kiábrándító maga *Beck* báró osztrák miniszterelnök, aki ma egy küldöttség előtt nemcsak azt jelentette ki, hogy a kötendő kiegyezésnek sem tartalma, sem lényege nincs még megállapítva, hanem azt is, hogy a 1917-en tul való megállapodás egyáltalán nem biztosíthatja a különválást a két állam között.

A szenzációs kijelentésről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Az osztrák nagyiparosok szövetségének állandó választmánya ma *Beck* bárónál tisztegett, hogy megtudja a kormány álláspontját a kiegyezés kérdésében. A küldöttség szónokának beszédére a miniszterelnök a következőket felelte:

A magyar autonom vámtarifának elfogadása a közgazdasági bizottságban *semmiképen nem praejudikál* a kiegyezési megállapodásnak. Az osztrák kormánynak az az álláspontja, hogy mindkét fél érdekében van egy hosszabb érvényű megállapodás, mert ennél könnyebben elsimíttatnának az ellentétek. A rövid lejáratu kiegyezés csak akkor jöhet létre, ha annak megfelelőleg tárgyi előnyöket érnenk el. A kormánynak teljesen szabadkeze van ugy a kiegyezés tartalmára, mint idejére nézve.

A magyar kormánynak javaslata, mely szerint 1917-en tul is történjék gondoskodás, azon alapszik, hogy azon évtől

kezdve a szabad közlekedés joga ne maradjon teljes érvényében, de azért a szabad közlekedés elvetől igen kevés eltérés történjék.

Oly szerződés, amely csak a különválást készítené elő, lehetetlen. Ha nem jön létre megegyezés, akkor egyedül Ausztria érdekeit fogjuk tekinteni és érdekeinket hathatosan megvédeni.

Aradmegyei földbirtokosok — gondnokság alatt.

Wasmer Antal báró és Gantner A. Károly

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

A hivatalos lapnak azon a részén, ahol az árverések, körözések s egyéb az érdekeltekre távolról sem kellemes híradások szoktak megjelenni, ma két aradmegyei vonatkozású gondnokság alá helyezéssről szóló hirdetés jelent meg. Mind a kettőt az aradi kir. törvényszék adta ki, s két előkelő uri ember szomorú sorának megpecsételését foglalják magukban. Az egyik gondnokság alá helyező végzés szövege a következő:

7830 GONDNOKSÁG. 1—1

3574—907. Báró Wasmer Antal

41 éves, róm. kath., földbirtokos, simándi lakos elmebetegség miatt az 1877. évi XX. t.-c. 28.

§-ának a) pontja alapján gondnokság alá helyeztetett. Arad, 1907. évi március hó 4. A kir. törvényszék.

Wasmer Antal báró, az aradmegyei uritársaságnak ez a rokonszenves alakja csak néhány évvel ezelőtt nősült. Egy polgári származású aradi leányt, *Fodor* Mariskát vette nőül, s igen boldog családi életet élt. Birtokai Simánd község határában fekszenek, amelyeken a legutóbbi időkig ő maga gazdálkodott. Az utóbbi időben kinos feltűnést keltett külön viselkedéseivel, úgy, hogy családja szükségessé látta a beteg idegzetű bárónak egy szanatóriumba való internálását. A család egy ideig reménykedett abban, hogy jobbra fordul a beteg ember állapota, miután azonban rosszabbul rosszabb híreket küldöttek a budapesti szanatóriumból, ahol elhelyezték, neje maga kérte az év elején férjének gondnokság alá való helyezését elmebetegség címén.

A másik gondnokság alá helyezés szintén előkelő aradmegyei uri családot sujt. A hivatalos lap erre vonatkozó hirdetését az alábbiakban adjuk:

7828 GONDNOKSÁG. 1—1

1495/1007... Gantner A. Károly

41 éves, róm. kath., nős, földbirtokos, ujszentannai lakos elmebetegség miatt az 1877. évi 20. t.-cz.

28. §-ának a) pontja alapján gondnokság alá helyeztetett. Aradon, a kir. törvényszék, mint polgári bíróságnál, 1907. évi január hó 28-ik napján.

A nagy tekintélynek örvendő ujszentannai Gantner-család tagján, még a mult év folyamán mutatkoztak az elmebetegség jelei. Miután családja attól tartott, hogy betegsége folytán kárt tesz tekintélyes vagyonában, az aradi törvényszéknél maga kérelmezte *Gantner* Károly gondnokság alá való helyezését.

HIREK.

A tapintatlan huszár.

Kohn, — közhuszár, az első számú honvédhuszárezredben igen nagy, megbocsáthatatlan tapintatlanságot követett el. Öngyilkos lett. Ezt még megbocsátották volna, jóllehet, a szolgálati szabályzat ezt is szigorúan tiltja. De a közhuszár, aki olyan kevésbé huszáros nevet visel, nem elégedett meg ezzel. Akkor lőtte magát agyon, amikor József főherceg, az ezred parancsnoka ép Kecskeméten volt. A fenséges ur maga is nagyon helytelenítette Kohn közhuszárnak ezt az eljárását: de ez nem enyhít azokon a bajokon, amelyeket e tapintatlansággal okozott.

Mert így a fenséges ur maga elégedett a vizsgálatba s megtudott egyet-mást, amik nem voltak ugyan titkok, de talán épp a főherceg tudott legkevésbé róluk. Megtudta, hogy az ezredben milyen fölségesen aknázzák ki annak a humorát, ha egy közhuszárt Kohnnak hívnak, s ha ez a Kohn — ami szinte természetes — nem tud lovagolni. A komikumnak gazdag forrása ez. Szinte kár, hogy az öngyilkosság a folytatását megakadályozta.

Most persze szigorubb lesz a vizsgálat és súlyosabb az ítélet azokra, akiket illet. Más időkben szerény szobafogsággal, laktanyaőrizzéssel el lehetett volna intézni. Így azonban a dolog mindenesetre többre fog kerülni.

Sok változást azért így se fog a kaszárnyák szellemén és humort kedvelő passzióin csinálni. Ha nem lesz Kohn, majd lesz a közhuszár Bunda, a közhuszár Nachmittag, a közhuszár Kukulyák, és más, tréfára alkalmas nevű katona. Akik szintén nem fognak tudni lovagolni. Ha az őrmester úgy akarja, az ezredes urat is rajta tudja csipni a rossz lovaglason.

Mindössze annyi fog talán változni, hogy a legénységi szobákba ki fogják szegezni ezt a parancsot.

Az ezredben öngyilkosságot nem szabad elkövetni. Különösen tilos ez olyankor, mikor a fenséges ur szemlét tart.

— **Kossuth Ferenc betegsége.** Budapestről táviratozzák: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter állapotában visszaesés állott be. Az egész éjszakát nyugtalanul töltötte. Orvosai nyugalmat ajánlottak a beteg miniszternek.

— **A fővárosi kömivessztrájk megszűnt.** Budapestről táviratozzák: A régóta tartó kömivessztrájk ma váratlanul megszűnt. A sztrájkoló munkások összeveszttek a vezetőkkel s ma a legtöbbször munkába állott. A két hónapig tartó sztrájk így a mai napon félig-meddig befejeződött.

— **Ki az a Kovács Ferenc?** Megirtuk, hogy Kovács Ferenc aradi lakos indítványt terjesztett a törvényhatósági bizottság elé, mondja ki, hogy azok a választott ügyvéd-városatyák, akik a város ellen indított pörökben a város pörbéli ellenfeleit képviselik a pör folyama alatt ne lehessenek a törvényhatóság tagjai. Egyizben már érkezett felelkezés a városhoz Kovács Ferenc aláírásával s már akkor kételkedni kezdtek Kovács Ferenc létezésében. A

városi tanács mai ülésén hozott határozatából kifolyólag megbizta a kapitányi hivatalt, hogy kutasson az ismeretlen Kovács Ferenc kiléte után. Amennyiben a kapitányi hivatalnak nem sikerül Kovács Ferenc kilétét kikutatni, a tanács az indítványt nem terjeszti a közgyűlés elé.

— **A görög kath. egyház hívei lelkészük ellen.** A gör. kath. egyház aradi híveinek egy része 220 aláírással ma felelkezést nyújtott be püspöküknél Luka Laurencia lelkészszé való megválasztása ellen. Felelkezésükben kifejtik, hogy ők Luka megválasztását nem fogadják el, mert az ő jelöltjük Pop István, a kihez minden körülmények között ragaszkodnak. Kérik a püspököt, hogy jóváhagyását ne adja meg Luka Laurencia számára, mert ez esetben inkább kiválnak a gör. katolikus egyházból s áttérnek a görög keleti vallásra.

— **Kivándorlás a sztrájk után.** Az aradi kereskedelmi alkalmazottak két napos sztrájkjának szomorú epilógusa esett meg ma a városházán. A sztrájk révén mintegy husz-huszonöt kereskedelmi alkalmazott állástalanná lett. Jobbára fiatal emberek; családok egy-kettő alig van közülük. Ezeknek alig lehet reményük, hogy hamarosan állást kapnak. Ezek közül ma tizenegy a városházán utlevélért jelentkezett. Kivándorolnak. Más világban keresik a kenyeret, amelyet itt egy ballépés folytán elveszítettek. A kivándorlások okai közé pedig be lehet ezzel még egyet sorozni: a rosszkor rendezett sztrájkokat.

— **Összeesküvés Roosevelt ellen.** Nevark. (New Jersey)ből jelentik: A szövetségkormány titkosrendőreit, akik itt vizsgálatot tartanak, egy vándorló olasz megtámadta. Az olaszt elfogták és kihallgatták. Azt vallotta, hogy anarchista bandához tartozik, amely Halfestonban (Pennsylvania) székel és megesküdött, hogy Roosevelt elnököt meggyilkolja. Nem sok jelentőséget tulajdonítanak az olasz vallomásának.

— **Eljegyzések.** Jarembinai Grób Jenő, az osztrák magyar bank felülvizsgálója eljegyezte Verbos Mariskát, özvegy Verbos Adámné leányát.

Zmugg Péter (Budapest) eljegyezte Mészáros Katica kisasszonyt Aradon.

— **A tanítói javaslatot tovább tárgyalják.** Budapest-ről táviratozzák: Apponyi Albert kivánságára a kormány megváltoztatta azt a tervet, hogy a tanítói javaslat tárgyalását felfüggeszti és helyette a vasuti beruházásokról szólót tüzeti napirendre. A tanítói javaslat tárgyalásának idejére a Ház kedden meghosszabbítja üléseit.

— **December áprilisban.** A szeszélyes április ugyancsak kipótolja most utolsó napjaiban mindazt a bolondságot, amit elején elmulasztott. A szépen indult április verőfényes tavaszi napok után most egyszer csak fordult egyet, felkapta bolondos köpenyét és nagy süvöltve szelet kavart, sűrű esőt zudít, téli hideget áraszt. Bolondos április valahogy maga előtt küldte májust s a tréfának felült napsugár elé kanyarintotta most a szeles, hideg decembert. Valóságos december volt már itt tegnap; nagy erős északi szél csapdos a házak során és süvítve rohan fölöttünk keserű muzsikát verve a sűrű táviró drótokon. Még följebb nehéz fellegetek hajt a szél s a mindig borus égről egyre hull a hideg eső. Kinn a hőmérőkben ijedve húzódott össze a nemrég már kényelmesen, lustán kinyújtózott higany és a Réaumur-féle csővel szomorúan 5 fok „meleget“ mutattak. A tréfa ám ezzel be is telt, mert ez a hideg már komolyan szomorú jelenség s féltő, hogy tartósságával nagy károkat fog okozni. A tegnapi valóságos téli szélvihar a vidéken már is sok

kárt okozott. A vihar több helyen felforgatta a gazdasági épületeket s mint értesülünk, a bihari hegyekben nagy hóesés is volt.

— **A város felmérése.** Aradváros területének felmérésére vonatkozólag Fráter és Dömötör fővárosi mérnökök tervezetét készítettek, amelyet a törvényhatósági bizottság elfogadott. A két mérnök a felmérés külső munkáit e hó 15-ikén megkezdték. Sárkot Domokos főkapitány felhívja most a város lakosságát, hogy a két mérnököt munkájában ne akadályozza meg és a város különböző pontjain elhelyezett mérnöki jeleket meg ne rongálja.

— **A vidéki könyvnyomdászok árszabálybizottsága.** Most alakult meg Budapesten a vidéki nyomdászok árszabálybizottsága, mely hivatva van a békéltető-bizottságok esetleges vitás kérdéseiben az utolsó szót kimondani. Tagjai lettek a főnökök részéről: Mayer Rezső (Nagybecskerek), Boros János (Arad), Klein Samu (Miskolc), Laszky Ármin (Nagyvárad), Molnár Mór (Szegvár) és Nagy Sándor (Pécs). — A munkások részéről: Peidl Gyula (Budapest), Dobos János (Arad), Lerner Dezső (Budapest), Rothenstein Mór (Budapest), Turcsits Imre (Pécs) és Werner Jenő (Budapest.)

— **Halálozás.** Hanzéros István buttyini gyógyszerész, Hanzéros Géza gurahonci gyógyszerész testvéröccse tegnap este 8 órakor Gurahoncon meghalt. Temetése holnap délután lesz.

— **A Körös áradásur.** A néhány nap óta tartó esőzés és a hóolvadás következtében a Körös vize rohamosan emelkedik. Tegnaptól mára a víz állása 132-ről 216-ra emelkedett. A víz még nem lépte át partjait. Ha azonban mégis megtörténik, a környéket nagyobb veszedelem nem fenyegeti, mert a Körös lefolyása gyors s így az áradás rövid ideig tart.

— **Az autonóm vámtarifa.** A Bud. Tud. jelenti: A képviselőház közgazdasági bizottsága előreláthatólag a jövő hét csütörtökén ülést tart, hogy Laehne Hugó előadónak az autonóm vámtarifáról szóló törvényjavaslatára vonatkozó jelentését hitelesítse. A jelentést azután a pénzügyi bizottsághoz teszik át, amely szintén tárgyalás alá fogja venni a törvényjavaslatot és a maga részéről is jelentést tesz a képviselőháznak. Ugy tervezik, hogy a törvényjavaslatot még a jelen ülésszak befejezése előtt elintézik a parlamentben.

— **Haza Amerikából.** A rög című lap (Kivándorlási Értesítő) írja mai számában a következő sorokat: Hirt kaptunk Oderbergből, amely hír ennek az országnak tömérdek keserősége között valóban olyan, mint valami derűs, reményt fakasztó napsugár. Azt írják nekünk, hogy nagy sürgés-forgás volt ott tegnapelőtt éjszaka a vasuti állomáson. Egyre-másra rogtak be a vonatok az osztrák-poros határállomásra, szinig megrakva utassal, javarészt magyarral. Ezuttal azonban nem Bréma és Hamburg irányában, hanem éppen ellenkezően, a két német kikötőből elindulva, keresztül rohanva ezer és ezer kilométeren — hazafelé. *Ezernyolczáz magyar ember tért vissza Amerikából,* nem egyenként, hanem tömörülve, öt különvonaton. Mi hozta haza őket, a jómód vagy a család? A haza, az otthon röge iránt való nagy szeretet, vagy pedig az Amerika földjéből való kiábrándulás?

— **Nem kell az egyszerűsített közigazgatás.** A városi tanács mai ülésén kimondta, hogy nem kell ama egyszerűsített közigazgatás, amelyet Vider Izsák felsővisői lakos az általa szerkesztett *Családi törzskönyv* alapján akar megvalósítani. A tanács és a beadványozó között a közigazgatás egyszerűsítése körül elv. ellen étek merültek fel, amiből Vider húzta a rövidebbet. A tanács ugyanis elvetette Vider

egész tervezetét s az irattárba helyezi, amiről Felsővisóra küld is értesítést.

— **Gyermekek balesete.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Ottárs* Vince üvegessege tegnap délután az Irma-téren nagy üvegtáblát vitt. A néhez táblát a téren álló szemetesládához hozzátámasztotta. Ugyanabban a pillanatban *Reszál* Lajos tízéves fiú fel akart ugrani a ládára, nekilgrott az üvegtáblának, ezt összezuza és arcán, karján, testén több sérülést szenvedett. — Ugyanekkor ment arra atyjával *Hoffmann* Vilmos 7 éves fiúcska, beteg gyermek, akinek a torkában légzési cső van. A gyermek annyira megijedt a nagy csörömpöléstől és a másik fiú jajgatásától, hogy ijedtében elesett, a cső beleszakadt torkába és a fiúnak több foga kitört. A gyermeket a Gyorskocsi utca 38. számú lakására vitte apja, ahol dr. Weber házi orvos részestette az első segélyben, de állapota olyan súlyos, hogy a mentőkkel a Szent János-kórházba vitették.

— **Harc a csendőrökkel.** *Máramarosszigról* táviratozzák, hogy *Stern* Béla brebii kereskedő, akit egy csendőrösvezető le akarta tartóztatni, nagy zenebonát csinált a városban. Az újonnan szervezett városi csendőrség egyik szolgálatot teljesítő örsvezetője erősebb utrendőri kihágásért börtönbe akarta küldeni *Stern* t. Fölszólitotta, hogy börtönbe akarta küldeni, de a kereskedő nem engedelmessé vált. Az ügybuzgó csendőr a kereskedő ellen viselkedésében ellenszegülést és hatóság elleni erőszakot látott, s megfogta a kereskedőt és így akarta előállítani. De a hatalmas erejű *Stern* egy lökésel kiszabadította magát a csendőr kezéből. Ezalatt az örsvezető, nagyjából zsidókból álló tömeget a csendőrt meg akarta rohanni. A hitközségi elnök a felbőszült tömeget megnyugtatta. Időközben a csendőr segítségére hat, más csendőr érkezett. A polgárság már majdnem összetűzött a csendőrökkel, míg végre *Stern* letartóztatott. *Kahan* Lajos dr. ügyvéd a csendőröket a kerületi csendőrpáncsnoknál sürgönyileg feljelentette. A vizsgálatot megindították.

— **Az oroszországi állapotok.** *Moszkvából* A *Juskov* utkeresztelésnél fekvő *Borowsky* szállóban két betörő *Raszorenov* gyári üzletvezető szobájába hatolt, a nevezettet megsebesítette és 10.800 rubelt rabolt. A tetteseknek sikerült ismeretlenül elmenekülni. *Lodzban* ismét zavargások voltak a munkáslakosság között, amelyeknek folyamán öt embert megöltek és ugyanannyit megsebesítettek. Az utcákon őrszolgálat tartják fenn a rendet. *Vidrevo* külváros lakosainak megtiltották, hogy este 7 óra után az utcára menjenek. *Tifliszből* jelentik, hogy egy házban, amelyben összeesküvők laktak, teljesen felszerelt bombákat és a terroristák szövetségének iratait találtak.

— **Pályázat rendőrhadnagyi állásra.** A városi tanács pályázatot hirdet egy megüresedett rendőrhadnagyi és egy esetleg megüresedő segéd-tisztai állásra. A pályázat határideje május 3-ika.

— **Váltóhamisító bankhivatalnok.** Budapestről jelentik: *Fellner* Béla 29 éves bankhivatalnok ellen feljelentést tett a *Korona* Takarékos Hitelszövetkezet, hogy egy 700 koronás váltót számított le neki, melyen az elfogadó volt, kibocsátóként *Kilinyi* Rihárd, forgató gyanánt pedig *Székely* Alajos szerepelt. A két utóbbi aláírást *Fellner* ráhamisította a váltóra. A hamisító bankhivatalnokot, aki megszökött keresi a rendőrség.

— **Darwin.** Huszonöt éve volt annak, hogy a nagy angol természettudós, egy világforradalom megindítója és megküzdője örök nyugalomra tért. Tudományos munkássága, buvári mélysége, gondolatainak korszakos merészsége szinte páratlanul áll a kutató emberi szellem történetében. Rendszerének filozófiai fajsúlya nem áll mögötte az ókori nagy bölcselők

gondolaterőinek. Fundamentális tevékenységein olyan építmények nyugosznak, mint amilyen *Spencer* Herbert szociológiája, mint amilyen *Ernst* Haeckel *Ernst* Haeckel biológiája, vagy egy *Descartes* vagy egy *Arisztoteles* a görög ujkornak, ami *Descartes* a tizenharmadik századnak, ami *Galilei* a tizenharmadik századnak, ami *Darwin* a tizenkilencedik és huszadik századnak. A fajok leszármazásáról szóló műve egy új, természet tudományának hitnek lett a megalapítója ép úgy, mint az egyetemes gondolkodásnak nyírási szilárd építmény. amely az oly szilárd gondolkodás bámulatos építkezéseit építheti. Szilárd nyugalommal bírja, mint amily sértetlenül állja meg filozófiai és teológiai ellenállásának támadásait. *Nietzsche*, a szertelen költő, bölcselő époly kevéssé szabad az igazságaitól, mind *Hackel*, a monista tudomány és világlátás apostola, vagy *Dubois-Raymond* és *Virchow*, a nagy kételkedők. Huszonöt év nagyon kis idő ahhoz, hogy megemlékezzünk *Charles Darwin*ről. De hogy magasztalással gondoljunk rá, a feledhetetlenre, ahhoz elég. Jól esik a nagyoknak áldozni, akik ki nem alvó világosságot gyújtottak.

— **Áprilisi hó.** *Prágából* telegrafálják: A felette kedvezőtlen időjárás miatt, a hajnali órák óta alacsony hőmérséklet mellett erősen havazik, a dejvitzai katonai gyakorlótéren mára tervezett diszszemlélet nem tartják meg.

— **Körmöcbányáról** táviratozzák: Tegnap egész nap és az éjjel orkányszerű szélvihar dühöngött. A légsúlymérő minus fokra szállt le. Egész éjjel át folyton havazott. Az egész vidéket hólepel borítja.

— **Wlassics és Thaly.** Ma volt a bemutatója a Nemzeti Színházban ifjú *Wlassics* Gyula „Füst” című színművének.

A premieren természetesen ott volt a szerző apja: *Wlassics* Gyula is. A volt kultuszminiszter páholyból nézte végig az előadást és a viccelapokból is jól ismert gyérhaju fejét sokan nézegették a felvonások között.

— **Tudod mi a különbség —** kérdezte egy kritikus a kollegájától — *Thaly* Kálmán és *Wlassics* Gyula között?

— Nem tudom. Micsoda?

— *Thaly* Kálmánnak adott a *Gondviselés* hajlat, *Wlassics* Gyulának pedig a *hajviselés* ad gondot.

— **Verekedés a bécsi egyetemen.** Bécsből táviratozzák: Az egyetemen ma a német nemzeti és klerikális diákok összetűztek az egyetem feljárójánál. A feljáró karzatához szorított diákok lenyomták a karzat egy részét. A rendőrség közbelépésére a nyugalom csakhamar helyreállott.

— **Elsülyedt torpedó.** *Maltából* táviratozzák: Az elmúlt éjjel gyakorlatozás közben az *Arjel* torpedóhúzó a kikötőn kívül neki ment egy hullámtörőnek és elsülyedt. Egy matróz életét vesztette.

— **Arviz.** *Obecseről* táviratozzák: Mára viradó éjjel a *Török-Becse* és *Aracs* községekhez tartozó *Ljutava* nevű területet, mely 2500 hold terjedelmű, a *Tisza* víz teljesen elöntötte. A kár igen nagy, mert a földek mindenfelé vete-ménynyel már be vannak vetve.

— **A gőzgepezetők és kazánfűtők vizsgáló bizottsága** április hó 28-án Aradon képesítő vizsgálatot tart. A vizsgázni akarók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. iparfelügyelőséghez — Arad, *Tökölly-tér* 6. B. szám I. emelet nyujtsák be.

— **Szi vasy István,** kárpitos és diszitó, *Weitzer-János-utca* 19. szám alatt elvállal ebben a szakmában a legszebb és legdiszesebb kivittel munkákat, gyorsan és jutányos árák mellett. 421

— **Praeservatív** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál. 201

FERENCZ JÓZSEF keresővite

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Schröder** Béla csődje megszűnik. Körülbelül két éve annak, hogy *Schröder* Béla aradi lapszerkesztő és nyomdatulajdonos ellen csődöt kértek a hitelezői. Ez a csőd legközelebb megszűnik. A csődvagyon állása szerint az első osztályu hitelezők közé felvett hirdapírok és nyomdai alkalmazottak, akiknek szintén követeléseik voltak *Schröder* Béla ellen, 20%-ot fognak kapni követeléseik fejében. *Janku* Kornél dr. tömeggondnok a napokban terjeszti be a felosztási tervezetet *Heller* Mór dr. csődbiztoshoz.

§ **Végrehajtás akadályokkal.** Szoroságon múlt év szeptember 4-én a községi iskolában *Csinás* Györgye ingatlanára délelőtt 10 órára volt kitűzve az árverés. *Csinás*, akit az eset nagyon elkeserített, mindenáron azon volt, hogy az árverést megakadályozza. Mikor látta, hogy erre más mód nincs, oda állt az iskola ajtóba, s a bírót, végrehajtót, esküdteket és a venni szándékozókat nem engedte be az árverési helyiségbe. Mikor a bíró ezért felelősségre vont a félre akarta tölteni, a feldühödött ember alaposan meggyomroztatta őt, s tényleg elérte, hogy az árverésre csak délután került a sor, mikorára *Csinás* ártalmatlanná tették. *Kraj* Toma bíró az eset miatt feljelentette *Csinás* Györgyöt, akit az aradi törvényszék a mai napon *Janku* Kornél dr. ügyvéd védelme alapján mindössze egy heti fogházra ítelt hatóság elleni erőszak címén.

§ **Pályázat román tolmácsi állásra.** Az aradi törvényszék a lemondás folytán megüresedett egyik román tolmácsi állásra ma kiírta a pályázatot. A pályázatban részt vehetnek mindazok, akik nagykorúságukat, fedhetlen előéletüket, végzett tanulmányaikat s a román nyelvben való jártasságukat okmányokkal igazolják. Jogi ismeretekkel bíró egyének előnyben részesülnek. A pályázók szó és írásbeli vizsgát is tesznek.

§ **A nagylaki választás utóhangjai.** A nagylaki kerületben 1906. április 22-én folyt le a képviselőválasztás. Sajtény községben, mely szintén a kerülethez tartozik, nagy izgalommal várták a választás eredményét. Késő este hozták a hírt, hogy *Nagy* Sándor lett a képviselő. Mivel a község lakossága legnagyobb részben az ellenjelt mellett foglalt állást, a hír valóságos forrongást keltett. Csoportosulások támadtak. A tömeg a posta előtt két urinőt inzultált, akik *Nagy* Sándort eljeneztek. Végre a csendőrök oszlatták szét a csoportosulókat, akik közül többen őket is megtámadtak. *Kriszán* Jánost és öt társát fel is jelentették hatóság elleni erőszak címén. A szegedi büntetőtörvényszék ma felmentette őket, mert mindent tagadtak s a tanúk sem vallottak ellenük.

§ **Visszavont felebbezés.** Március 6-án betörték *Herold* Antal aradi kereskedő üzletébe, feltörték a pénztárt s 400 koronát elemeltek belőle. *Herold* Antal másnap jelentést tett a rendőrségen, amely hamarosan kiderítette, hogy a betörő a kereskedő háziszolgája, *Haczegán* Dusan. A pénzt meg is találták nála, s miután szökésétől tartottak, vizsgálati fogságba tették. Közben megtartották a tárgyalást, s az aradi törvényszék *Haczegánt* egy évi börtönre ítélte. A vádlott a tárgyaláson bejelentette felebbezését az ítélet ellen, ma azonban jelentkezni kívánt a törvényszék elnökénél. Kérését teljesítették, s ez alkalommal bejelentette, hogy felebbezését visszavonja és a törvényszék ítéletében megnyugszik. A törvényszék 1 hónapot és 3 napot számított be neki a vizsgálatban eltöltött rabságért.

Harisnya k, Matróz-ingek, Gyermek-lábtyük (Sockerl),

394 elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad. Szabadság-tér 17. 3 szó: „Bársony, Harisnya, Szabadság-tér.”

*„Még csak apró legény vagyok,
S az igazságtól durradok,
Ért pedig higgyék el nekem,
Kneipp-kávénak köszönhetem.”*

Ne használja senki keverék nélkül az igazító gyarmat-kávé! Kizárólag a **Kathreiner-féle Kneipp-malátá kávé** bizonyult a legjobb pót-kávénak, mely könnyen emészthető, tápláló és vérképző, miáltal előmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a **Kathreiner-re** szoktassuk.

49 II.

Gabonaüzleti hetiszemle.

Az Aradi Közlöny tudósítása.

Arad, április 20.

Április hónap méltó a nevéhez. Olyan hőbortos időjárás uralkodik, hogy szinte megütözik az ember rajta, pedig nagyon üdvös lenne, ha a meleg tavaszi napok állandósulnának, mivel a mostani idő ellen sok a panasz.

A gabonaüzlet irányzata (határt nem ismerve) folytatódólagosan szilárdabb és szilárdabb lesz.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, április 20.

Kevés kínálat, vételkedv jó, tartott árak. Amerika 1 magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza áprilsra	8.40 - 8.41	8.44 - .45
Buza októberre	8.43 8.44	8.46 8.47
Rozs áprilsra	6.72 6.73	6.73 .74
Zab áprilsra	7.70 -7.71	7.74 - .75
Uj tengeri	5.45 5.46	5.47 -5.48

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	663 50
Magyar hitelrészvény	776 50
Oszták-magyar államvasutól részvény	676.50

Budapest-központi sertés-kereskedelem.

Április 20

Magyar első osztályú Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammon terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 149—150 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 49—150 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammon terjedő súlyban 149—150 fillérig. A huzott sertés irányzata: Nyugodt.

IDEG ÉS ARADON.

Április 20

Fehér Kereszt szálloda. Kazy József cs. és kir. kamarás miniszteri tanácsos Budapest. — Neufeld Károly konzul Bécs. — Schubarth N. kir. tanácsos Bécs. — Bukovetz Sándor dr. ügyvéd Vinga. — Feldman Ignac dr. orvos Békésgyula. — Schreiber Sandor birtokos Homok. — Bartha Árpád gondnok Körösbánya. — Varga Sándor vendéglős és neje Dálya. — Szántó Lajos és családja Hollód. — Tarján Sandor birtokos Marosújvár. — Madár György és családja Monor. — Deutsch József mérnök Nagyszombat. — Kempfner Gyula kereskedő Okanizsa. — Szilágyi Iván hivatalnok Petroszény. — Balla Miklós hivatalnok Petroszény. — Tarján Ernő gazdalkodó Hodmezővásárhely. — Magyar Ignác kereskedő Lugos. — Lengyel Ödön hivatalnok Ungvár. — Török Józsefné és leányai Szolnok. — Huszár Vendel ügyvédjelölt Budapest. — Szondi Mihály gazdatiszt Vadkert. — Lendvai Gyula kereskedő Szeged. — Szabó József ékszerész. — Balázs J.-né és leánya Világos. — Fogel Odönné és leánya Békéscsaba. — Novák Györgyné és leánya Vajdahunyad. — Roth József kereskedő Makó. — Schwarz Lajos bérő Versec. — Ackerman Bertalan Versec. — Bársony Mihály vállalkozó Déva. — Berger Emil kereskedő Brassó. — Molnár Mihály ügyvédjelölt Budapest. — Reiner Ákos kereskedő Törő becse. — Fodor Viktor Zalaegerszeg. — Kis Sándor vasúti hivatalnok és családja Békésgyula. — Ungár Sándor kereskedő Békéscsaba. — Simkó Imre dr. orvos Fogaras. — Schulhof Ede utazó Reichenberg. — Schwarz Herman utazó Budapest. — Kern Rudolf utazó Budapest. — Lanfer Samu utazó Bécs. — Munk J. utazó Budapest.

Központi szaloda. Fábry Sándor dr. főispán Békésgyula. — Hartenstein Jenő fakereskedő Budapest. — Kemka Gyula főerdész és neje Kaprióra. — Munk Rezső gyáros Karánsebes. — Mat Samu gyáros Darmstadt. — Winter Félix fakereskedő Bécs. — Hauber Nándor birtokos Hunyad. — Gelért Jenő hivatalnok Budapest. — Mangra Vazul vikárius Nagyvárad. — Winter Jenő hivatalnok Nagybecskerek. — Robinescu Titus magánzó Bukarest. — Miloniescu Péter magánzó Rakomle. — Margitay József miniszteri tanácsos Budapest. — Fischer Miksa kereskedő Bécs. — Supp Frigyes kereskedő Bécs. — Winter Sándor kereskedő Bécs. — Marrel István hajóskapitány Krajova.

Vass-szaloda. Reis Ignác utazó Bécs. — Jónás Pülöp utazó Bécs. — Zizsovics Károly utazó Bécs. — Kádár Pülöp utazó Budapest. — Sárkány Sándor utazó Budapest. — Brauer N. és családja kereskedő Temesvár. — Bagi József gazda Tiszasas. — Gálfi Sándor gazda Tiszasas. — Baruch M. utazó Bécs. — Kemény Andor ügynök Szeliste. —

Krisztanics Vilma magánzó Temesvár. — Bihari és Biederman utazó Budapest. — Bérczi és Márkus utazó Budapest. — Ostreicher M. utazó Budapest. — Novák Viktor utazó Budapest. — Tenner Andor kereskedő Billéd. — Davidovics Jenő kereskedő Budapest. — Haj Adolff utazó Budapest. — Bihari Jenő utazó Budapest. — Herczog Gusztáv utazó Pécs. — Veger B. vendéglős és neje Szentanna. — Radó Lajos utazó Budapest. — Schlesinger Jenő kereskedő Brád.

Nemzeti Színház.

Vasárnap, 1907. évi április hó 21-én:

Bérletsszűnet.

Bérletsszűnet.

Délután 3 1/2 órakor, fél helyárrakkal:

A csöppség.

Énekes vígjáték 3 felvonásban. Irta: Dr. Pényes Samu.

SZEMÉLYEK:

Dengelegi A leánya	Szathmári A. Harmath J.	A pap A tanító	Kulcsár L. Ujj Kálmán.
Ambró Lencsei Mártha, húga	Hunyadi J. Várnai Jenő. Novák Irén.	Sára Jutka Parasztfitó	Benkóné P. Molnár Ilona. Benkő Gizl.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

C) berlet.

C) berlet.

Este 7 1/2 órakor, rendes helyárrakkal:

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Petöfi hasonló című költői elbeszéléseiből írta: Bakonyi Károly. Zenéjét Heltai Jenő verseire szerette: Kacsóh Pongrác.

SZEMÉLYEK:

János, bojtár Iluska, árva A mostoha Strázsamester Bagó	Kallai Jolán. Zalai Margit. Benkóné P. Ladiszlai J. Faludi K.	A falu cséze A király A királyleány Bartoló, tudós A tábornok	Kulcsár L. Szathmári A. Wiassák V. Várnai Jenő. Bánáthi Ede.
---	---	---	--

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

Köszönetnyilvánítás.

Alulírott kötelességemnek tartom ezen uton hálás köszönetemet nyilvánítani tekintetes Mann Ábrahám orvos urnak az irányomban tanúsított, odaadó fáradságot nem kimélő, őszinte, lelkiismeretes kezeléséért, minélfogva tekintetes orvos urat minden felebarátomnak figyelmébe ajánlom. Alulírott 4 év óta lábcsont üszkösödésben szenvedtem, több tekintélyes orvos által kezelve, semmi javulást nem érezve, a legvégsőre elkészülve, mire fentnevezett tekintetes orvos urhoz folyamodtam, ki engem 10 hónap alatt teljesen talpra állított sőt igazabban mondva, az életem mentette meg.

Arad, 1907. április hó 20-án.

Szabó György,

bur-vendéglős,
Weitzer János-utca 7.

1183

A Boholti és M.-Solymosi közkedvelt ásványvizeink

egész friss töltésben

Dónáth Simon,

Hal tér 1. szám főraktárosunknál és minden fűszerüzletben kapható.

1/4, 1 és 2 literes palackokban ára üveg cserénél:

1/4	1	2 liter	
10	20	30	fillér. 1186

A m.-solymosi és boholti források kezelősége, Déva.

HACK ENDRE okleveles építész és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utca 4. szám.

Köszönetnyilvánítás.

Alólirott gyászoló családok fájdalomtelt szívvel ezton mondanak mindazon nemesszívü rokon, ismerős, jóbarát és testületeknek hálás köszönetet, kik felejtethetlen jó férj, atya, illetve fiu, vő, testvér és sógor, néhai **Lengyel Frigyes** urnak 1907. évi április hó 19-én délután végbement temetésén megjelenésök által fájdalmunkat enyhíteni szivesek voltak.

Arad, 1907. évi április hó 20-án.

Tisztelettel 1180

Lengyel és Raucher családok.

Köszönetnyilvánítás.

Alólirott gyászoló család fájdalmas hangon mond köszönetet mindazon nemesszívü rokon, ismerős és jóbarátoknak, kik felejtethetlen jó leányunk, illetve testvér, sógornő és rokon

néhai Pécseli Sarolta

1907. április 18-án d. u. végbement temetésén, számos megjelenésükkel fájdalmunkat enyhíteni szivesek voltak. Különös köszönetünket fejezzük ki továbbá mindazoknak, kik drága halottunk ravatalára koszorut és csokrokat elhelyezni kegyeskedtek.

Arad, 1907. április 20.

A gyászoló Pécseli család.

SARG-féle 60
KALODONT
LEOJOB
FILLER FOG-CRÉME
3996

Számtalanszor bevált

NATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
SÁVANYUVIZ

A dupo égetése
húgyhomoknál és
bólyagkórutnál,
mint a húgsavat
megkötő szer.

Mészárszék áthelyezés.

Szives tudomására hozom az igen tisztelt közönségemnek, hogy meszárszékemet, mely eddig József főherceg-ut 12. számú (Fodor és Reisinger-féle házban volt) a mai naptól kezdve

Boros Béni-tér 14.,

a Radnai-ut sarkán levő Wanicsek féle házba

helyeztem át.

Mészárszékemben naponta legkitünőbb minőségű, elsőrendű, frissen vágott marha, borjú és sertés husok kaphatók. Naponkénti megrendelést a legnagyobb pontossággal házhoz is szállítok s azok pontos kiméréséről is szavatolok.

Az új helyiségem telefonnal is el lesz látva. A t. közönség eddigi szives pártfogását tisztelettel kérem

MÁNYI M.,
mészárosmester.

Serravalló's

China bora vassa!

Hug. kiállításom Bécsben 1906. legnagyobb kitüntetésben. Erősítő szer gyengélkedőknek, vérszegényeknek és idültetteknek. — Étvagygyerjesztő, idegerősítő és vértüpláló szer.

Kitünő ízü. — Több mint 5000 orvosi ajánló levél.

SERRAVALLÓ J. Triest-Barcelona.

Kapható minden gyógyszerárban félliteres palackokban 2 kor. 40 fillér, egész literes palackokban 4 kor. 40 fillér. 3975

Több 100 orvos

véleménye szerint legkitünőbb szer

fog-, száj- és garat ápolásra

Dr. DEMBITZ **ASEPTOL** szájvíz-pasztill-fogorvos lál és fozpora.

Aseptol szájvíz-pasztillák 1 doboz 2 kor. fogpor 80 fillér kaphatók gyógyszerárban, drogueriarban és illatszertárban.

Központi főraktár: Dr. Dembitz „fog- és szájápolószerek laboratoriuma” Budapest, Kerepesi-ut 10.

Aradon: Földes Kelemen gyógyszerárban. 3958

Orvosi vélemények minden dobozhoz mellékelve.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—6 óráig. — Tagok ugy a vidékről. min. helybeliek, naponta fölvetésnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvitagositást csak válaszhelyre küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1907. április 20-án.

ÜRESEDESBEN LEVŐ ALLASOK:

Cipőszakmában jártas segéd helybeli elsőrendű cégnél fölvetetik.

Helybeli papírkereskedés részére ügyes, szakmabeli segéd kerestetik.

Helybeli elsőrendű fűs er- és csemege-üzlet részére idősebb segéd kerestetik.

Vidéki divatáru üzlet részére fiatal szakmabeli segéd kerestetik.

Vidéki üzletbe irodai gyakorlattal bíró kisasszony kerestetik.

A gyors- és gépirásban jártas irodai gyakorlattal bíró kisasszony kerestetik.

Vidéki váro-okba, rőtös-áru üzletekbe segédek kerestetnek.

Vidékre több a német és román nyelvben jártas fiatalabb vaskereskedő segédet.

Vidéki kisebb városba kézműáru segédet, aki a román nyelvben jártas.

Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román nyelvben jártas segédet.

Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy töl nyelvben jártas segédet.

Több vidéki kézműáru-üzlet részére románul tudó segédet, szerény igényekkel.

ALLAST KERESOK:

Börkereskedősegéd, ügyes bőrvágó, könyvelésben, levelezésben jártas, állást keres.

Kereskedelmi akadémiát végzett fiatalember, ki a könyvvitel es levelezésben jártas, nagyobb csegeknél alkalmazva volt, állást keres.

Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni foglalkozásra irodai alkalmazást keres.

Mérlegképes könyvelő és magyar német levelező aki elsőrendű cégeknél és önállón is működött.

Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra nős jóírásu alkalmazott.

Irodai teendőknben jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. 492 elnök

KERPEL IZSÓ

könyv-, papir- és zeneműkereskedésébe
a következő

ujdonságok

érkeztek eladásra: 274

Magyarban: Faber: Keresztény szocializmus, Kirshaber: Választójog, Berki: Versek, Illyés B. költemények, Kuthy: Versek, Verő: Nép, Rudnay: A felsőbbi kuria, Prometheus: Kik a szabadgondolkodók? Bouche: A zöldségtermesztés, Brück: Zenei alaktan, Ráskai: Hét esztendő, Lukács: Ügyvédjelöltek utmutatója, Molnár F.: Az ördög, Mikszáth: Jókai élete, Wilde: Salome, Anthony Hope: Peggy a kotnyeles, Krudy: Pajkos Gaálék, P. Ábrahám: Kerek ég alatt, Ráskai: Hat esztendő, Herczeg: Déryné, Ferenczy: Sztrájk és szociálpolitika, Schwarcz: A jogi személy magyarázata, Nagy: Fejlődéstani jegyzetek, Király: Magyar szocializmus stb.

Németben: Wilde O.: Gesammelte Werke, Martin: Berlin - Bagdad, Völker Europas, Philippi: Pariser Schattenspiel, Ellen Key: Über Liebe und Ehe, Ernst Georgy: Morgenröte, Sherlock Holmes: Detektivgeschichten, stb. stb.

Franciában: Antonio Fogazzaro: Un Petit monde d'Autrefois, Bourget: Le disciple, Ackor: Le désir de vivre stb.

Továbbá: Jókai összes műveinek nemzeti kiadása, Pallas Nagy Lexikona, Marcali: Világtörténete, Szilágyi: Magyar nemzet története, Gracza: Szabadságharcz története, Marschalkó: Igazságügyi rendeletek, Brehms, Thierleben, Mayer és Brockhaus-féle Conversations-Lexikon, Ratzel: Völkerkunde, Mikszáth munkái, Magyar és képes remekírók, az összes német klasszikusok és szakmunkák s mindenféle folyóiratok

antiquarice is

kaphatók.

Egyben ajánlom

80.000 kötetes

kölcsön-könyvtáramat,

melyben az összes ujdonságok

megjelenés után azonnal

kaphatók.

Kölcsöndij: havi 1 kor. 20 fill.,
vagy kötetenként fizetve 8 fill.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb
kiszolgálásban részesülnek.

30.000 kötetes

zeneműkölcsönző intézet,

mely az összes ujdonságokat tartalmazza.

Zeneműkölcsöndij: havi K. 1-40
vagy füzetenként fizetve 14 fill.

Egész könyvtárak legmagasabb áron való vétele.

Kiváló tisztelettel

Kerpel Izsó

könyv- és papírkereskedése könyv- és zeneműkölcsönző intézete.

Arad, Andrassy-tér 20.
(Fischer Eliz palota.)

A Bór- és Lithion-tartalmú

Salvator-forrás

kitünő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta!

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Sinye-Lipóczy Salvatorforrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

1108

Ma vasárnap, április hó 21-én a „Fehér Kereszt” télikertjében a 33. gyalogezred zenekara

Zellner Sándor karmester személyes vezetése mellett

hangversenyt rendez.

Belépti-díj 40 fillér.

Tisztelettel Braun Gusztáv

KÖSZEG.

Szanatórium és vizgyógyintézet

gyönyörű tókvás, nagy fenyvespark, szép sétahelyek, villamvilágítás. Priesnitz- és Kneipp-rendszer. Massage, villanyozás, hízító kúra, lég- és napfürdő, szénsavas fürdő. Fürdőlegkiszáradt. Kétféle ellátás. Lakás, vizkúra és orvosi gyógykezelés, napi 9-12 korona. Prospektus ingyen. 3962

RÉTHY BÉLA Gyógyseres

Pemetefü-czukorkák

ARA 60 fillér

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-féle pemetefü-czukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY felét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-felét fogadjunk el!

Uj! Uj!

Folyadék Somatose

1019 II kiváló

étvágygerjesztő és idegedző

erősítő szer

bármely gyengeség e len.

Kapható a gyógyszerárakban és drogueriákban.

THIERRY BALSAM ICH DIEN

Alteiner Balsam

A. Thierry in Prograda

Minden utánzás ön utánnyomás büntetéssel jár. Egyedül valódi csak

THIERRY BALZSAM

A zöld apoca védjegyű. F. v. védve. Régi hírd felülmulhatatlan, emésztési zavrok, köhögés, katarhis, mellhajas, influenza, különösen kezdődő tüdővész stb. ellen. 12 kis, vagy 6 dupla veg. vagy 1 nagy speciális üveg, szab. árával 5 for

THIERRY CENTIFOLIA KENŐCSÉ: Általános mint Mor plus ultra: minden régi bármily sebgyulladás, gyulladás és daganat ellen, megköttyözött, a vérkeringést operatívoktól többnyire a legesség teszi. 2 tegely ára 600. 4 3 50 Széküdi készpénz. vagy utánvétel

THIERRY A. gyógyszer. PÉTEFÜCÜKOROK Rónitach-Sacuruna mellett.

Raktár Budapest: Török J. zsel és L. Szager Leo és Gy. Lajoson Verres L. nál

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár-készletünk

Zsilvölgyi Fütőkészén, Porosz Salon-készén, Porosz Légszesz Pirszén és Porosz Dió-Pirszénben

Legjobb minőségekben jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos, jól kiégetett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készleten.

Jakaréktüzhelyben ajánljuk a készöntüzelet. Számos előnyök s jelentékenyen olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszármazást saját kocsijainkkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletnek megfelelően plombázott zsákokban eszközöljük.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 139. sz.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régiónek bizonyult házissor, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, csúrnál és meghűléseknél, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Hány hamisítványt miatt bevásárláskor óvatosnak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Hektor szögletesen állított dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és tegelyben minden gyógyszerárakban kapható. Főraktár: Török J. zsel gyógyszeráraknál, Budapest.

Dr. Hektor gyógyszerárak az „Arany országhoz”

Frágában, Hírböthetrance 5 nos. Mindennapi szükséglet.

A Dr. FORTI-féle LEGJOBB SEBTAPASZ

Még eddig semmiféle tapaszt nem érte el ennek a jó hatását!

FORTI LÁSZLÓ egyetlen gyártmánya. Rendkívüli gyógy- és fájdalomcsillapító hatása min emmelt sebekenél, égészetnél, daganatnál stb. azonnal csill. pijsa a fájdalmat, oszloja a dagantól és rögtön gyógyítja a sebet, anélkül, hogy vágni kellene. A női emlőgyulladásnál biztos, tyukszemre jó eredménnyel alkalmazták. Ára 2 kor. Kisebb 1 kor. és legkisebb 70 fill. Kapható a g. árban Forti László Budapest, II. Pala u. 8 és a für. körben Bu. ap-sten Török J. gyógyszeráraknál. K. rály. 12. valamint Budapestben min. ea. és a vl éken a nevezetesebb gyógyszerárakban. Az eredeti dr. Forti-féle sebtapaszt külső csomagolásán, F. L. betűvel van lepecsételve és az itt is látható védjegy és sajátkezű aláírással ellátva. A szer 1917. 9. és 1918. 9. 21. sz. a. miniszteri leg. engedélyezt. lett. A sz. m. ralan. árkeleten s ár alms utazatok. ara. leditottak, miszerint az utazó ellen a törvényes lépéseket megtegyem és azok alapján a budapesti bíróségek. járásb.óság 1899. június hó 30-an

keft B. XI/2. számú végzésevel a hamisítókát a tapaszt további készítésétől szigorúan eltiltotta és eltilt. Figyelem! Végül figyelmeztetem a t. e. közönséget, hogy semmiféle más nevet elhatott tapaszt, sem Forti K., sem Forti György, vagy nevtelenül el ne fogadjunk, mert az utaló hamisítvány, hanem csakis egyedül az eredeti Forti László gyártmányát! De ha valaki nemem hamisítványt beállít, azt jutalomban részeseitem. 3961

Kapható az összes aradi gyóg. szereszeknél.

1868 óta forgalomban.

Berger-féle

gyógy-kátrány-szappan,

orvosi kátrányok által ajánlva, Európa legjobb államában Népsz. törvényekkel alkalmazták

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen MEN pikkely-szemb. által kátrány, amely az orvosság, óvar, hgydag, lábnádás, fej- és szakállszappan. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmában a kátrány csak 40% -át minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoknál kétszeresen több. Időlt bőrbetegségeknek ellen alkalmazták a kátrány-szappan helyett a

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Ezt gyógyító kátrány-szappan az arad. törv. általános elismeréssel elismerésére, a gyermeknek valamennyi lebetegsége ellen alkalmazható, mosás és fürdés-szappan, mindennapi használata) nélkül

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

20% glicerín-tartalommal és f. sz. szappan. Ezt kiváló bőrpótló szer kiváló eredményt hozhatunk belőle

Berger-féle borax-szappan.

Kétfélek, naposító, szappó, mitesszer és egyéb bőrbajok ellen.

Ara minden fajnak 10 fillér használati utasítással együtt. A vásárlásnál hátrérolás Berger-féle kátrány-szappan és borax-szappan! bármely és néma meg az itt látható védjeggyel és a G. Heli & Comp. cégjelzővel minden esetben.

Kétfélek, naposító, szappó, mitesszer és egyéb bőrbajok ellen.

1907-ben a Magyarországi és a párisi világtalálkozásokon 1904. Minden egyéb gyórt- és orvosi szappan, mely Horgony-gyártmányú, a minden szappanoknál sokkal hasznosabb és tisztább és szebb.

Kapható minden gyógyszerárakban és kátrány-kétfélek.

Nagyban: G. Heli & Comp., Wien I., Bibersta. & Horgony-gyártmányú: Török J. zsel gyógyszeráraknál, Budapest, K. rály-u., Thallmayer és Sotin, K. rály-u., K. rály-u. Horgony-gyártmányú: Török J. zsel gyógyszeráraknál

Raktár Aradon: Guteri Földes Melomen, Hajós Árpád és Rozsnyai Mátyas gyógyszerárak rész uraknál, Vettek és Weisz drogueriájában és kapható az összes hazai gyógyszerárakban. 845

KI SZENVED?

gyomorban, székrekedésben, étvágytalanságban stb.? Az tegyen kísérletet, a több száz hírneves orvos által ajánlott **HORGONY** természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár **HORGONY** keserűvíz 1-2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérület beáll. A **HORGONY** természetes keserűvíz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. Kapható minden ásványvíz, fűszerkereskedésben és gyógyszerárakban. Vásárlásnál kifejezetten **HORGONY** keserűvíz kérendő. Tulajdonos: **Losser János** Budapest.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Pallas Nagy Lexikona. Jókai Mór munkái

(nemzeti kiadás.)

Mikes Kelemen Törökországi levelei

(100 koronás diszkiadás.)

György Aladár: A föld és népei.

Műveltség könyvtára.

Gáspár: Utazás a föld körül.

Báró Eötvös József összes művei.

Képes Nagy Világtörténet.

Brehm: Állatok világa.

Madách: Az ember tragédiája.

Munkácsy Mihály élete és munkái.

(Nagy album alakú diszkiadás.)

Reclus: A föld.

Herrman: Magyar Halászat és a term. tud. társulat kiadásában megjelent több forrás

munka

267

antiquarice
leszállított árakon
kapható.

Több száz évfolyam
magyar és német fo-
lyóirat diszta-
blában,
egy kötetben 8—10
regény,
2—4 koronáig.

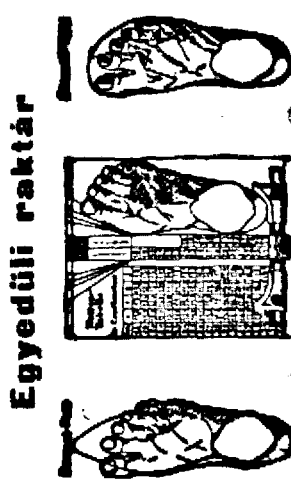
Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Kész cipő mérték szerint.

Egyedüli raktár

Weinberger János

elsőrendű cipőraktár

Arad-Temesvár.

Veszek

uragóktól használt nyári és téli férfi ruhákat, utazóbundákat, háló, ebédlő és más butorokat

a legmagasabb áron veszek és eladok Kivánatra vagy levélbeli megnyitásra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.
(Izraelita templom épület.)

806—1907.

Világos község előjáróitól.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott előjáróság ezennel közhírré teszi, hogy Aradvármegye törvényhatóságának 904/906. Kzgy. sz. határozatával engedélyezett 4 drb. határbeli kőhid újbóli felépítésének árlejtés útján való biztosítására 1907. évi május hó 15-én d. e. 9 órakor szóbeli versenytárgyalás tartatik

Bánatpénzül az árlejtés megkezdését megelőzőleg 298 K. 89 fillér készpénzben avagy megfelelő értékű papirokban az előjáróság kezéhez leteendő.

A munkálatok terve, költségvetése s egyéb feltételek a közigazgatási jegyző iroda helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Világos, 1907. évi április hó 18-án.

Stéger Vendel,
jegyző.

1177

Grek Döme,
bíró.

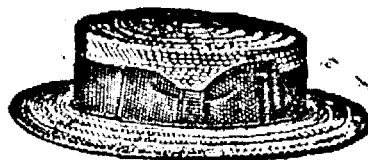
Alapított
1860.

MÜNZI

Állami távbeszélő
213.

kalap és uri-divat üzlete Aradon.

A os. és kir. 33. gy. ezred tisztikarának szállítója.

Nyári szezonra meglepő szép és jó izlésű kalap-ujdonságaim vannak.

„Reclam“ panama gyökér kalap!

Korona 2., 2.50 és 2.80.

„Patent“ kalap szalagok a legremekb. színekben dbja 70 f.

Nyári nyakkendők! Előnyös vétel!

Minden egyes ábra szerinti formában, remek szép divatszínekben. 2 drb. Korona 1.-.

Kirakataim megtekintése által meggyőződhet izléses ujdonságaimról, valamint kiváló olcsó fix áralmról.

1705—1906.

Világos község előjáróitól.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott előjáróság ezennel közhírré teszi, hogy Aradvármegye törvényhatóságának 786/906. Kzgy. sz. határozatával engedélyezett, a közbiztonsági helyreállítási munkálatainak árlejtés útján való biztosítására 1907. évi május hó 15-én d. e. 9 órakor szóbeli versenytárgyalás tartatik.

Bánatpénzül az árlejtés megkezdését megelőzőleg 45 kor. 32 fillér készpénzben az előjáróság kezéhez leteendő.

A munkálat terve, költségvetése és az egyéb feltételek a közigazgatási jegyző iroda helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Világos, 1907. évi április hó 18-án.

Stéger Vendel,
jegyző.

1178

Grek Döme,
bíró.

LOKOMOBILOK, GŐZCÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMIVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁLTOTT SZERESÉN KÖLÖNK ARATÓGÉPEK ÉS KÖLÖNBÖZTETEK

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

Telefon sz. 370. Telefon sz. 370.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítők
Boros Béni-tér 1. szám.
 Ajánlja dusan felszerelt
kerékpár, varrógép és Gramfon
 raktárát. 1002
 „Singer“, „Original Viktoria“,
 Central Bobbin varrógépek csa-
 ládi használatra és ipari celokra.
 „Puch“, „Helical-Premier“ és
 „Préciosa“ kerékpárok jutányosan
 jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.
Nagy szakszerű javító műhely.

STOLCZ J.

aranyműves műhelye
 készít mindennemű **arany, ezüst,**
drágakő és műtővös mun-
kákat.

Régi ékszerek átalakítását,
 valamint
minden javításokat

Ugy házi eszközök, valamint dísz-
 magyar és antik ékszerek kiegészítését és javítását, tűzi aranyo-
 zás és ezüst-ést jótállás mellett
 elvállalok.

Stolcz J.

aranyműves 665
Arad, Weitzer János-utca 2.,
 Minorita-palota.

Van szerencsém a n. é. közön-
 ségnek tudomására adni, hogy a
 párisi és bécsi tanulmányutam-
 ról visszaérkeztem és

Andrássy-tér 8. sz. alatt

ajtó 5. Gebhart-ház egy

női kalap és diszítő

termet
nyitottam

és e szakmában mindent a leg-
 szebb és legizlésebben készítik.
 Ugyszint állandóan raktáron tar-
 tok **kész női kalapokat.**

Javításokat gyorsan és ponto-
 san eszközölök. 564

Tisztelettel
Fischer Dóra,
Andrássy-tér 8. szám.

Wolf János

uri és női cipész
Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó mun-
 kákat a legszebb kivitel s a legújabb dí-
 vat szerint. Továbbá elvállalok abnormis
 lábakra **ortopéd-cipők** elké-
 szítését, valamint az önkéntes uraknak
 előírás szerinti **bakkancs vagy csizma**
 elkészítését elvállalok, azon reménnyel,
 hogy a legnagyobb igényeknek megfe-
 lelek.

Tisztelettel
Wolf János.
 586

özv. Kubát Antalné

UTÓDA

Dupcza Ferencz

kefekötő gyára 285

Aradon, Weitzer János-utca

(Minorita-palota.)

Műhely: Választó-utca 39. szám.

Telefon szám 184.

Mosóintézet átvétel!

Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fen-
 álló és teljes megelegedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvetttem és annak szakszerű kezelését személye-
 sen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a **mosást és tisztítást**
házilag kezelik, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimó-
sással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka
 szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel 759

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda **Aulich Lajos-utca 2. szám.**

Mindenki csak „Répáti“ ásványvizet vegyen és igyék, ki hosszú
 életü akar lenni, és azért is, mert feleslegessé tesz és pótol sok osztrák és
 egyéb külföldi ásványvizet.

Székelyföldi! Hazai víz!

„Répáti“

a székelyföldből fakad eszményl tisztaságban és bacillusoktól mentesen, szénsav
 és vasdus tartalommal.

„Répáti“ kitűnő gyógy- és üdítő hatású ásvány- és savanyuvíz,
 mely alkotórészeinek szerencsés összetételénél és kellemes ízénél fogva a con-
 tinens elsőrendű gyógy- és savanyuvizei közé tartozik.

A „Répáti“ az előkelő világ kedvencz asztali vize és különösen
 jó eredménnyel használják **köhögés, rekedtség, gyomor-, máj-, vese- és**
bél-bajok ellenében, valamint a **húgysszervek** minden bántalmai **köszvény,**
vérszegénység, tüdő- és a légző és emésztő szervek betegségei ellen.

Daczára annak, hogy a „Répáti“ üdítő kellemes és kiváló gyógy-
 hatású víz, rendkívül olcsó és azért mindenkinek ki egészségét becsüli mint
 állandó gyógyital egymagában is vagy **borral** avagy **tejjel** vegyítve leg-
 melegebben ajánlható. 975

„Répáti“ minden nagyobb **üzletkereskedésben** kapható és
magánlakásokra is székelyföldről. **Arad** és vidéki vevőknek legalább egy
 láda (50 üveg) megvételénél a szállítás az aradi állomásra ingyenesen történik.

Kizárólagos főraktár **Arad** és vidékre **Boros Lajosnál** raktár és lakás **Árpád-tér 5.**

Telefon szám 96.

Hammer Vilmos

műszerész
Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Pfaff és Singer
 karikahajós
varrógépek,

„Helikal Premier“, „Puch“

kerékpárok,

Grammofonok és lemezek nagy
 raktára. 40

Acetylen lámpák, gummik, nyergek, gram-
 mofon kerek, rugók, hangdobozok, varró
 és grammofon tűk I-a minőségben.
Javítások jutányosan és jótállás
 mellett, gyorsan és pontosan esz-
 közöltetnek.

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.
 (Fischer Elíz palotában.)

A t. közönség ren-
delkezésére áll. 800

Van szerencsém a nagyérdemű hölgy-
 közönség becses tudomására hozni, mi-
 szerint bécsi utamról hazatértem s

Salonomat

Szabadság-tér II. szám, I. emelet
 megnyitottam.

Modelljeim a legszebb kivitelűek. Ju-
 tányos árakkal, pontos kiszolgálással
 igyekezni fogok a nagyérdemű közönség
 becses bizalmát kiérdemelni.

Vidéki megrendelések és alakítások
 gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A nagyérdemű közönség becses párt-
 fogását kéri 927

Grünblatt Antónia.

178—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
 széke a város által fenntartandó
 asfalt gyalogjárdák javítási mun-
 kálatainak egy évre feendő bizto-
 sítása iránt folyó évi április hó
 29-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő a ki-
 kiáltási ár 10%-a készpénzben,
 vagy elfogadható értékpapirokban
 az árlejtés előtt a városi pénz-
 tárban.

Az árlejtésen részt lehet venni
 írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
 nyújtandók be s csak akkor vé-
 tetnek figyelembe, ha azokhoz a
 bánatpénz letételét igazoló pénz-
 tári jegy mellékelve van, s ha
 az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
 az árlejtési feltételeket ismeri és
 elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazda-
 sági tanácsnok urnál az árlejtést
 megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági
 szekének 1907. évi április hó 8-án
 tartott üléséből.

Kiadta:
Zubor Andor, s. k.
 aljegyző.

Mechanikussal

óhajtók egy rendkívüli
találmányelkészítése vé-
gett megismerkedni Ara-
don vagy közeli vidéken.

Cím a kiadóhivatal-
ban. 1146

Telefon 337. Telefon 337.

Schveffer Ede

virágkereskedése

Aradon,
(Minorita-palota.)

Izléses 497

csokrok

és

koszorúk

kivitelét jutányos árban elvállal.

Vidéki megrendelése pontosan
eszközöltetnek.

Pontos kiszolgálás.

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhát. 346

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

5000 lakossal bíró községben

eladó

az egyetlen és jó forgalmu

gőzmalom.

Bővebbet

Dr. SIMONKA GY.,

ügyvédnél 1157

G y u l á n.

Saját termésű kitűnő
tisztán kezelt

magyarádi ó és pecsenyeborok
ugy nagyobb mennyiségben, vala-
mint palaczkokban kaphatók

Winter Adolf

Ügyvédnél 525

Aradon,

Deák Ferencz-utca 40. sz. a.

Uj fodrász-üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség in-
domására hozni, hogy

Deák Ferencz-utca 1. szám

Vass-szálloda épületben, a volt U. sz. felé

fodrász-üzletet

megvettem 176

és újonnan berendeztem és kérem a nagy-
érdemű közönség becses támogatását.

Tisztelettel

Busch György,

fodrász.

Aradi ipar- és népbank.

Ékszer-zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

1907. évi május hó 7-én d. e. 9 órakor az Aradi Ipar-
és Népbank zálogosztályában a következő számú és 1907. évi feb-
ruár hó végéig lejárt ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak
alapszabályunk 46. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali kész
pénzfizetés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

10414 10546 10601 10641 12018 12171 12369 12423 12427 12474
12994 13020 13183 13189 13263 13335 13415 13572 13583 13601 13602
13603 14020 14039 14041 14063 14104 14148 14165 14199 14263 14361
14539 14558 14604 14610 14672 14762 14804 14871 14922 14949 149 7
15027 15065 15108 15187 15278 15281 15494 15505 15506 15507 15732
15779 15819 15920 15953 15956 15988 16065 16148 16331 16367 16501
16549 16651 16688 16860 17065 17130 17212 17311 17375 17394 17442
17451 17515 17528 17703 17771 17868 17874 17930 17985 18030 18032
18232 18333 18395 18511 18514 18537 18566 18596 18704 18956 18967
19164 19188 19226 19242 19284 19427 19517 19602 19672 19710 19722
19743 19790 19832 19888 19908 19913 49 85 155 192 195 202 220 232 305
391 411 413 473 475 531 574 762 792 874 879 897 899 922 934 950
953 962 967 998 1011 1072 1152 1164 1247 1268 1280 1283 1411 1587
1594 1656 1665 1777 1968 2041 2080 2139 2160 2199 2201 2211 2285
2306 2357 2382 2391 2477 2501 2529 2569 2578 2613 2645 2676 2724
2744 2764 2820 2866 2949 2971 2991 3012 3047 3100 3128 3181 3182
3183 3221 3240 3416 3423 3429 3436 3506 3543 3587 3639 3680 3686
3711 3767 3770 3797 3813 3820 3827 3861 3866 3926 3966 4003 4011
4094 4098 4224 4237 4247 4271 4276 4330 4372 4387 4423 4429 4504
4529 4530 4539 4565 4569 4602 4612 4651 4671 4689 4717 4733 4743
4780 4790 4802 4812 4823 4857 4868 4870 4899 4903 4910 4911 4912
4940 5044 5067 5074 5134 5156 5222 5291 5482 6227 6370, mely
árveréshez a venni szándékozók ezennel tisztelettel meghívattak.

Arad, 1907. évi április hó 13-án.

1120

Az igazgatóság.

1170

Árlejtési hirdetmény.

A kaprioi görög keleti egyház község közhirrre teszi, hogy
a Főtisztelendő aradi görög keleti Püspökség folyó évt 1613
számu leiratával a kaprioi templom belső részében szüksé-
gessé vált munkálatokat 3380 korona 97 fillér árban jóvá-
hagyta.

A fenti munkálatokra vonatkozó árlejtés a kaprioi is-
kola épületben folyó évi május hó 12 én délelőtt 11 órakor fog
megtartatni melyre a vállalkozók tisztelettel meghívattak. Az
árlejtésben része vevők kötelesek a kikiáltási árnak 10%-át az
árlejtés megkezdése előtt készpénzben vagy elfogadható érték-
papirokba a hitközség elnökének kezeihez letenni.

A tartozási munkálatokat feltüntető műszaki költségvetés
a kaprioi plébániai hivatalnál bármikor betekinthező.

A hitközség fentartja magának ama jogot, hogy az aján-
lat tevők között szabadon választhat.

Az árlejtésen részt vevők semmi féle kiadás megtérítésé-
re igényt nem tarthatnak.

A megkötendő munka szerződés a vállalkozóra nézve már
a szerződés aláírása által kötelezővé válik, még a munkaadó
egyház községre nézve csak felsőbb jóváhagyás után válik
kötelezővé.

Vállalkozó köteles leendő a hitközségnek a műszaki ter-
vek és költségvetések elkészítésével felmerült 50 korona kész-
kiadását megtéríteni.

Kaprioi (Vasuti állomás Soborsin), 1907. április hó 16-án.

Hitközség elnöksége.

A májusi
költözködésre
ajánlunk:

Légszesz és
villany-csillárokat,
petroleum-lámpákat.

Átalakításokat villanyra, gázra.

Valódi
fűer és benold-gáz
égőhálókat.

Villamos izzótesteket.

Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készleteket. — Va-
lódni nikkel főző-
és diszedényeket,

a legnagyobb választékban és
legolcsóbban 224

Gebhart Testvéreknel

ARADON,
Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)

Városlé és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készfizetések után 3% pénztárengedményt nyújtunk.

APRÓ HIRDETESEK.

Egy igen jó karban levő zongora

havi bérletre kiadó 4 frtért havonként. Kossuth-utca 12. 1171

Kovaszinc községben

egy jó forgalmu szatocsüzet, dohánjárudával egybekötve azonnal eladó. Ugyanott egy 412 □-öl területű 1410 drb. termőföldével beültetett szőlő szintén eladó. Értekezhetni: Tóth Lajosnál, Kovaszinc. 1145

Van szerencsém

a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy téli szalonnát és tiszta sertés zsirt a nagy készlet miatt tetemes áron leszállítottam és adom a téli szalonnának kilóját 72 kr. és tiszta I-sőrendű sertés zsirt 76 kr-ával, friss sertészsír 72 és 76 kr. és minden hentesárut a legjutányosabb áron számítom. Kereskedők és vendéglősök nagyobb vételnél árengedményben részesülnek. Szives pártfogásukat kérem, tisztelettel Garai Károly hentesüzlete, Boczkó-utca 2. 1142

József főherceg-uton

emeletes ház eladó. Telke kiterjed a körutig. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1156

Méhes eladó!

Egy teljesen felszerelt méhes 25 drb. Dzierzon kaptárral (országos méretű) mézpergetővel s a hozzátartozó aprósággal olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1055

Egy réz függő műhelylámpás,

házbutorok és üres üvegek eladók Teleky-utca 10. sz. I. em. 1173

Vaszkó-Gilányi „Vezérkönyv“

Segédkönyv magántanulóknak a négy polgári osztályból való vizsga sikeres letételére. A két kötet ára 8 korona. A pénz előleges beküldésénél bérmentve küldi Ingsz I. és Fia könyvkereskedése Arad. 361

Nagyon szeretnék

már Önnel megismerkedni; írjon, hogy mikor és hol találkozhatunk. F. 1175

Szöllő!

A muszkai hegyen egy jó fekvésű 5 holdas termő szőlő, szép nagy épülettel, ur lakással, teljesen berendezve eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1056

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszerző tehetségű urak álljanak a kalmazást kapnának egy könyv- és papirkereskedés eladására. Pénzbeszédők óvódként kerestek. Ajánlatok „K. G. I. C. O.” jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — **K. G. I. C. O.** könyv- és papirkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356.

Maculatura papiros

kapható lapunk kiadóhivatalában.

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja, állást keres. Cim: B. M. Flórián-utca 4. sz.

Eladó!

Orczy-utca 11. és Perényi-utca 4-ik számú ház betegség miatt eladók. Fizetési feltételek a legkedvezőbbek! Vételhez 8 ezer korona készpénz elegendő. — Felvilágosítást nyújt a házban a háztulajdonosnő, esetleg levélben Békés-Csabán, Keresztes Ferenc, vezérigazgató. 1116

Egy olcsó pince

az Acsev. palota közelében bérbevitelre kerestetik. — Ajánlatokat „Pince” jellegével a kiadóhivatalba kérünk.

Eladó

egy hintó és palinkafőző üst. Szent László-utca 8. II. em. 1181

Világosan

egy jól jövedelmező ház, hozzá nagy szőlőskert, elutazás miatt szabad kézből eladó. Thodorovits Istvánné, Világos. 1182

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Az Erzsébet-köruton

egy elegáns butorozott utcai szoba, május 1-ére kiadó. Megtekinthető május 1-én. Előzetes értekezhetőség: Batthyány-utca 30, földszint jobbra. 1178

Hölgyek

figyelmébe!

Angol női ruhákat, kosztümöket a legdivatosabb kivitelben készít

Popovits Lila

női divatterme

Arad, Weitzer János-u. 2. (Minorita-palota.)

Felvételnek szabászati és rajzolás tanításra növendékek, vidékiek teljes ellátással is. 733

2621—1906.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott előjáróság ezennel közhirrre teszi, hogy Aradvármegye törvényhatóságának 822/906 kgy. sz. határozatával engedélyezett adóügyi jegyzői lak helyreállítási munkálatainak árlejtés útján való biztosítására 1907. évi május hó 15-én d. e. 9 órakor szóbeli versenytárgyalás tartatik.

Bánatpénzül az árlejtés megkezdését megelőzőleg 62 K. 23 fillér készpénzben az előjáróság kezéhez leteendő.

A munkálat terve, költségvetése és az egyes feltételek a közigazgatási jegyző iroda helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Világos, 1907. év április 18-án.

Stéger Vendel,

jegyző.

1179

Grek Döme,

bíró.

Tanuló-leányok

felvételnek nyomdánkban és könyvkötészetünkben.

Kossuth-utca 65. sz.

ház szabad kézből eladó, értekezhetni d. e. 9—12-ig Kossuth-utca 6—7 sz. Ugyanott egy keveset használt fedeles hintó és 1 hajtó kocsit eladó. 1118

Egy teljes

elegáns hálószoba, ebédlő és másnemű butor eladó. Megtekinthető 10—12 és 2—4-ig Erzsébet-körut 30. sz. 1189

Két szoba

Andrássy-tér 13. sz. a. butorozva vagy butorozatlanul kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1187

Zöldoltvány eladó!

4—5000 legjobb fajok, vegyes: kadarka, mézes fehé, bakator és rizling 60 frt. 1000 drb. 1190

Feichthaler Márton

Thököly- (Halász) utca 31.

Egy jó fiu

tanulónak felvétetik 1174

Schönbrunn Albert

vegyeskereskedésében

Kétegyházán.

Világos község előjáróitól.

Divatos, színes férfi és női

nap- és esőernyők

kizárólag

Nassan R.

nap és esőernyő készítőnél kaphatók

ARAD, Szabadság-tér 19. sz.

Rosenblüh J. és Társa cég mellett.

Javításokat és áthuzásokat két óra

alatt eszközölk.

822

Egy jobb módu izraelita családhoz kerestetik

egy gyermektelen izraelita vagy bármilyen vallásu

leány

esetleg árva, 12—16 éves korig a háztartás részére.

Jó bánásmód biztosítottatik.

Cim a kiadóhivatalban. 1176

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható

Pollak Sándor

körkormence téglagyárában

Mikalakán, a Radnai-ut végén.

A motoros vasút megálló helye.

Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu horonyolt és kupola cserepekben, flas-ter-, kút- és facon-téglákban.

6629—1907. khsz.

Hirdetmény.

Arad szabad királyi város rendőrkapitánysága által hatóságilag közhirrre tételik, hogy Fráter és Dömötör vállalkozó mérnökök a város területének felmérési külső munkálatait f. évi április hó 15-én megkezdték.

Felhivom ennél fogva a város lakosságát, hogy nevezettek munkájukban ne akadályozzák és általuk a város különböző pontjain elhelyezett mérnöki jeleket meg ne rongálják, mert ellenkező esetben az 1891. évi XLI. t.-c. 4. §-a alapján büntettetni fognak.

Arad, 1907. évi április 18-án.

Sarlot,
főkapitány.

Faix Jacques

zongoraterme
és készítési műterme

Aradon,

Batthyány-utca 35.

Raktáron tartja: Ibach, Dörr, Lyra, Oeser, Wirth, Rössler
elsőrendű gyárosok kitűnő készítményeit,

valamint

saját gyártmányu zongoráit

827

Nagy raktár új Grammophonokból. — Új zongorák 300 frttól 850 frtig.

Javítások, hangolások, ugyszintén havi
kölsön-zongorák jutányos árak mellett.

Ujonnan felszerelt áruház

Masztig P. és Társa Aradon,

Andrássy-tér 22. szám.

Vászon, selyem és divatszövetek nagy raktára.

Szőlőoltványok.

Fajiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, dus-
gyökerzetű, bor és csemegefajú

ásoltványokat

szállít, ameddig a készlet tart:

Hámory Gazdaság szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlással szívesen
szolgát Deák Ferenc utca 3. sz. a. 303

Telefon 229.

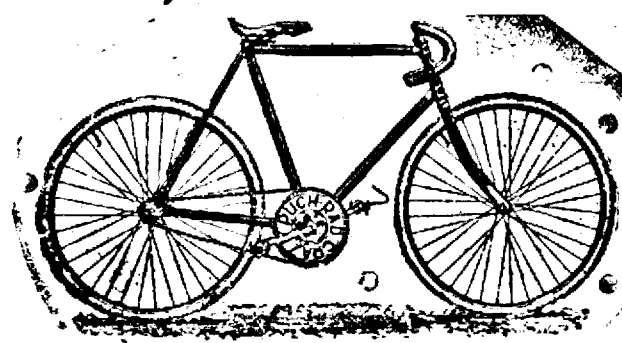
Telefon 229.

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt
kerékpárok ol-
csó árért ked-
vező havi vagy
heti részletek-
re kapható.

Nagy javító műhely.

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb
értékig törlesztési részletekben való vissza-
fizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszabeni általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magan-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladók, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes,
Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lehel utca 14., Lehel-utca 19. sz., Választó-utca 39. sz. földszintes házak és Új-Mikalakán a
mótoros mentén 440. számú ház, mely 3—4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500
kor-ért törlesztésre eladó.

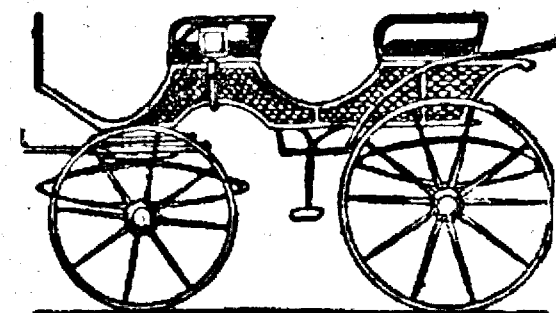
Értesítés.

Figyelem!

Nádassy és Mészáros

kocsikészítők Arad, Boros Béni-tér 2. sz.

Van szerencsénk az igen tisztelt érdekelteket értesíteni, hogy Arad, Boros Béni-tér 2. szám alatt
kocsi készítésre berendezett műhelyeket nyitottunk,

hol igen jutányos árakért készítünk a legmagasabb
igényeknek is megfelelő modern kivitelű jármű-
veket, ezenkívül megrendelésekre készítünk új
automobil-felsőrészeket is, és a már hasz-
nálatban levőket kívánatra átalakítjuk, valamint ja-
vítását is elfogadjuk, a melynek gyors és pontos el-
készítéseért garanciát nyújt éveken át külföldön
szerzett szaktehetségünk. — B. pártfogást kér

Nádassy és Mészáros,

kocsikészítők Arad, Boros Béni-tér 2.

